

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Intitutele de Psihotecnica

de Prof. I. NISTOR

Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale.

Munca constructivă a ajuns să imprime
epocii în care trăim signatură ei specifică. Ea
reclamă noi orientări profesionale și chiar
schimbări radicale în concepții și aplicare.

Progresele tehnice din industrie cer mun-
citori calificați în toate ramurile de producție,
ținând tot mai mult la selecționare și adaptare
cât mai strânsă la nevoile muncii specializate.

Pentru a putea satisface aceste cerințe se
impune să adăncim cât mai mult cercetările de
psychologie experimentală numită și psycho-
technică.

Ministerul muncii naționale s'a sesizat din
vreme de noua mișcare și îndată ce și-a asigurat
mijloacele necesare a stabilit o colaborare
cu titularii catedrelor de psychologie de pe lângă
Universitățile din București, Cluj, Iași și
Cernăuți, pentru cercetarea și aprofundarea
problemelor de psychotechnică. Și astfel sub
acest imbold s'au putut începe și la noi studii
și cercetări psychotechnice, însoțite, pe cât po-
sibil, și de aplicări practice.

Cercetările acestea au dat rezultate fru-
moase, de aceea me-am gândit la o organizare
mai largă și mai temeinică a lor, organizare care
s'a și făcut prin legea pregătirii profesionale
și exercitării meseriilor din 20 Aprilie 1936.

Legea reglementează înființarea Oficiilor
de orientare profesională și prevede înființarea
de institute psychotechnice pe lângă cele 4 Uni-
versități din București, Cluj, Iași, Cernăuți și
pe lângă Școala Politehnică din Timișoara.

Primul așezământ de acest fel s'a inaugurat
toamna trecută la Cluj sub conducerea d-lui
prof. Fl. Ștefănescu-Goangă. Al doilea institut
de acest fel este în București sub conducerea
d-lui prof. C. Rădulescu-Motru.

Maize, când împrejurările o vor permite
vor lua ființă institute similare și pe lângă cele-
late centre universitare.

Menirea Institutului este de a îndruma și
centraliza mișcarea psychotechnică în toate re-
giunile ciscarpantine, de a pregăti elementele
trebuincioase pentru studii și aplicări practice
și de a urmări deaproape condițiunile în care
se exercită munca în toate întreprinderile
publice și particulare.

Cu ajutorul și îndrumarea Institutelor din
București și Cluj vor lua ființă și Oficiile de
orientare și centrele industriale mai importante.
Dar, extinderea noii organizări trebuie să
se facă treptat și cu precauțiunea cuvenită,
pentru ca să nu se compromită ideea care este
nouă și care numai printr-o muncă serioasă poa-
te să dea roadele pe care le așteptăm dela ea.

Elementele care nu răspund satisfăcător
la anumite reacțiuni experimentale nu trebuie
descurajate, iar cele selecționate prin asemenea
experiențe nu trebuie să-și exagereze importan-
ța lor. Căci una este axamenul psychotechnic,
iar alta este destoinicia de care cei ce l'au tre-
cut pot da dovadă în lupta pentru existență.

Prin muncă, răbdare și stăruință pot fi
suplinate adeseori unele neajunsuri și stângăcii
din tinerețe. Selecționarea profesională nu tre-
buie să ducă la o automatizare excesivă a mun-
cii și nici la suprimarea oricărei inițiative per-
sonale.

Psychotechnica nu trebuie să încurajeze
exagerările masinismului.

Ujabb miniszteri utasítások az iparigazolványok ésmunkakönyvek kicseréléséről

Közl.: KELE SÁNDOR dr. ügyvéd

Az új ipartörvény végrehajtási utasítása még
egyre késik, bár a munkaügyi minisztérium annak
mielőbbi közzétételét tervezte. A törvény megjelené-
se óta csak az egyes szakmai csoportokról, valamint
az iparigazolványok és munkakönyvek becserélésével
kapcsolatban adtak ki rendelkezést. Annak idején
ezekről az intézkedésekről részletesen beszámoltunk.

A munkaügyi minisztérium 44.798/1937 számú

rendelkezése most kiegészíti az eddigi utasításokat
és számos fontos intézkedést tartalmaz a vizsgálta-
tó és ellenőrző bizottságok részére. Ezek az intéz-
kedések természetesen érintik az érdekelt iparosok-
kat is, mert hiszen az ő érdekeikről van szó az ipar-
igazolványok és munkakönyvek kiállításával, illetve
becserélésével kapcsolatosan. A rendelet tíz pontot
tartalmaz.

Az új rendelet tíz pontja

Az első pontban a minisztérium értesíti a viz-
gázató bizottságokat, hogy azoknak a gépészek-
nek, motorgépészeknek és fűtőknek, akik annak ide-
jén az ipar és kereskedelemügyi minisztérium mel-
lett működő vizgázató bizottságtól bizonyítványt
nyertek az új ipartörvény életbe léptetéséig, vagyis
1936 április 30-ig — nem kell vizsgát tenniük, ha-
nem az említett bizottság által részükre kiadott bi-
zonyítványok alapján a munkakönyv kiállítandó.

A második pont rendelkezése a Bucovina-buko-
vinai bizottságokat és ipari munkásokat érinti. Meg-
említi, hogy 1935-ben ezek képesítését felülvizsgál-
ták és a textiliparban dolgozó munkások részére
munkakönyveket állítottak ki. A minisztérium ezek-
nek a könyveknek szigorú ellenőrzését kéri, miután
megállapítása szerint sokan alaptalanul jutottak
hozzájuk.

A rendelet 3. és 4. pontja ökiráltságbeli kér-
déseket foglalkozik, de visszahat az ország többi
területeinek iparosaira és munkásaira is.

Ezen rendelkezések szerint az ipari mesterkönyv
vagy munkakönyv csak az új ipartörvényben meg-
határozott valamely mesterségre bocsátható ki és a
könyvben feltüntetett szakma mellett megemlíthető
az is, hogy a könyv tulajdonosa az említett szakma
melyik specialitását is űzi. A munkakönyvben tehát
nem tüntethető fel két szakma, vagy egy szakmának
két specialitása. Az ökiráltságban ugyanis olyan
könyveket is kiállítottak, amelyek az ipart pl. így
tüntették fel: Frizer-coafor (Borbély és fodrász),
vagy: Férar-rotar (Kovács, kocsigyártó-bognár).
Ez a törvény intézkedéseivel ellentétben történt.

Ellenben, ha az iparos vagy szakmunkás egy
szakmát űz és emellett a szakmának még több speci-
ális ágát is ismeri, csak az egyik specialitást sza-
bad a mester, illetve munkakönyvben feltüntetni.
Igy például: meg lehet említeni a könyvben:
Tinichigiu-ornamentist (dizsműbádogos), vagy Ti-

nichigiu alamar (rézműves), de mindkét speciali-
tást egyszerre feltüntetni nem lehet.

AKIK ÚJ MUNKAKÖNYV NÉLKÜL IS FOLYTATHATJAK IPARUKAT.

A rendelet ötödik pontja azon iparok helyzeté-
ről intézkedik, amelyek mesterségek ugyan, de, ame-
lyeket az ipartörvényhez csatolt táblázat nem sorol
fel. Az ilyen mesterségek esetében a régi munka-
könyveket nem cserélik ki és ezeknek a munka-
könyveknek tulajdonosai új munkakönyv nélkül is
folytathatják iparukat. A régi munkakönyveket
azonban el kell tenniük arra az esetre, ha az emli-
tett iparágat utólag bevennék az új ipartörvényhez
csatolt táblázatba. Ebben az esetben ugyanis ezek a
munkakönyvek is becserélésre kerülnek majd.

A rendelet hatodik pontja azon mesterségekről
intézkedik, amelyekkel kapcsolatban még nem alakí-
tottak szakmai vizgázató bizottságokat. Erre vo-
natkozóan a rendelet utólagos intézkedéseket ígér.
(Speciális bizottságok.)

A 7. pont szerint amennyiben férjezett nők
kérték munkakönyveik kicserélését, de a régi mun-
kakönyv még leánynevükön szerepel, a házassági ki-
vonat alapján az új munkakönyv kiállítható a férj
neve után.

A nyolcadik pont három alpontból áll: 1. A
nem román nyelven kiállított régi munkakönyvek
becseréléséhez szükséges a könyvek szövegének hi-
teles román fordítása. 2. Abban az esetben, ha az
ilyen könyvben olyan foglalkozás szerepel, amelyre
vonatkozóan kétséges, hogy a régi ipartörvényben a
képesítéshez kötött foglalkozásokhoz tartozott, a
kerületi munkakamarától kell felvilágosítást kérni.
3. Azon transilvániai és bucovinai munkakönyveket,
amelyekben szakma megjelölése nélkül csak a
„Lucrător de fabrică” gyári munkás kifejezés van

Incercarea de a potrive uneltele la aptitu-
dinile omenești, de a asimila procedeele muncii
la legile psihologice și fiziologice ale omului
și de a supune domeniul mecanic celui psihic,
sunt încercări îndrăznețe ale căror rezultate nu
se vor putea deslăși decât în urma unor largi
și îndelungate experiențe.

Un dogmatism prea pedant ar putea ușor
compromite seriozitatea cercetărilor, cum s'a
întâmpat în Rusia Sovietică, unde aplicațiile
psychotechnice și pedagogice au suferit un la-
mentabil eșec, trăgând asupra sefului mișcării
social-democratice în Siberia.

La noi cercetările și aplicațiunile psycho-
technice se găsesc la începutul lor. Conducăto-
rii Institutelor noastre din București și Cluj pri-
lucrările și cercetările lor au dat dovadă de
competință și moderație și de aceea pe urma ac-
tivității lor ne putem aștepta la rezultatele ce-
le mai îmbucurătoare.

Reglementarea prin lege a Institutelor
psychotechnice și a Oficiilor de orientare profe-
sională s'a făcut cu scopul ca ele să dea Româ-
niei întregite o nouă osatură socială, îngăduind
ca munca să se desăvârșească în mod rațional
și îndeplinită cu grijă și tenacitate să dea
nouă înfățișare producției naționale.

Feltüntetve, nem cserélik be, hanem visszaadják őket tulajdonosaiknak. Ezek továbbra is dolgozhatnak gyárakban, de nem szakmunkásokként.

A 9. pont szerint azon iparágak esetében, ame-

lyekre nem alakítottak vizsgáztató bizottságokat, a mester-, illetve munkakönyvet az alapszakmára kinevezett vagy a legközelebbi rokonszakmához tartozó bizottság adja ki.

A transilvaniai iparosok helyzete

Nagyfontosságú intézkedéseket tartalmaz a rendelet 9. és 10. pontja a transzilvaniai iparosok és szakmunkások helyzetéről.

Az új ipartörvény életbeléptetése előtt ugyanis a régi magyar ipartörvény felsorolta a képzéshez kötött szakmákat. Az új ipartörvényhez csatolt táblázat viszont számos olyan szakmát tartalmaz, amelyek eddig nem tartoztak a képzéshez kötött szakmák közé. Az ezeket az iparokat űző iparosok és szakmunkások természetesen tanoncigazolványt vagy segédkönyvet nem mutathatnak fel, mert szabad, képzéshez nem kötött ipart űzve a régi törvény idején ilyenre nem volt szükségük. Ezen iparosok helyzetének megoldására a rendelet a következő könnyítéseket tartalmazza:

Elvileg kimondja, hogy amennyiben a kérelmező az új ipartörvényben meghatározott iskolai végzettséggel rendelkezik, vizsga nélkül megkaphatja az iskolai bizonyítvány alapján a mesterkönyvet, illetve munkakönyvet. Ezeket az iskolákat az új ipartörvény 4. és 5. szakasza sorolja fel. Kiadható a könyv abban az esetben is, ha ilyen iskolát az érdekelt kérelmező külföldön végzett és aztán a minisztérium a bel- földi hasonló iskolákkal egyenértékűnek ismeri el.

Azon transzilvaniai iparosok és szakmunkások, akiknek ilyen iskolai végzettsége nincs, de igazolni tudják, hogy iparukat a törvény életbelépése előtt gyakorolták, a következő módon kapnak vizsga nélkül munka-, illetve mesterkönyvet:

A munkás akkor kap munkakönyvet, ha munkaadójától kapott bizonyítvánnyal igazolja, hogy mesterségét legalább három évig űzte. A mester viszont úgy kapja meg mesterkönyvét, hogy a vizsgáztató bizottság megállapítja, hogy iparigazolványában milyen iparág szerepel, majd kiszáll a mester műhelyébe annak megállapítása végett, hogy ott valóban azt a mesterséget gyakorolja-e és az ott látottak alapján állítja ki a mesterkönyvet.

Azon iparágakat, amelyeket a régi ipartörvény képzéshez nem kötött, de, amelyek az új ipartörvény értelmében már képzéshez kötött foglalkozások, román és magyar nyelven a következőkben soroljuk fel:

Abagi (gyapjus), acorder de pian (zongorahangoló), alamar instrumentist (rézműves), asfaltagi (aszfaltozó), ajustor (szerelő), baias (fürdős), bandagist (kötyszerész), berar (sörfőző), betonist (betonkészítő), bragiu-inghetar (korpasörfőző, fagylaltos), boianiu (vászon, ruhafestő), brodist (hímző), brânzar (turó készítő), bucătar (szakács), căciular (kucsmakészítő), oăramidar (téglaégető), căldărar (űstkesztő), calapodar (kaptafakészítő), cauciucar-vulcanizator (kaucsuk vulkanizáló), caretas (bodnár), cafar (varga), cartonagist (dobozgyártó), cazangiu (kazánkészítő kovács), ceaprazar (sapkakészítő), ceramist (keramikás), cantaragi (mérlegkészítő), cinematografist (mozgófényképes), cizelar (domborműves), cismar-ortopedist (ortopedcsepész), conducator de masini pentru tait lemne (fafűrészelő), cojocar (szücs), dulgher de bastimente (hajóács), dulgher de binale (épületács), electrician constructor (villanyépítő), electrician conducator (villanyosvezető), electrician instalator (villanyszerelő), faianţar (fajanczás), florar (virágkészítő), fochist pentru calorifere (központi fűtésnél fűtő), fochist pentru masini cu aburi (gőzgépfűtő), geamgiu (űvegező), giuvaergiu (ékszerész), heliografist (fénynyomó), incadrator (keretező), impletitor de scaune de sarmă (kósár, szék vagy sodronyfőző), laminator (hengerező), lampist (lámpakészítő), mantalagiu (mente és köpenykészítő), mătar (beles), mecanic pentru masini cu aburi (gőzgépgépész), mecanic pentru turbine (turbina-gépész), mecanic pentru motoare cu explozie, gaz sarac, Diesel etc. (motorgépész), mecanic moteur (szereológépész), mecanic conductor de automobile (automobilvezető-gépész), mezelar-cárnătar (felvágott kolbász készítő), miner (bányász), modelar (modell készítő), morar (mólnár), mozaicar (csempész), năsturar (gombverő), nichelar (nikkelező), nituitor (nitoló, szegecselő), oglindar (tükörkészítő), olar (fazekos), opincar (bocskoros), ornamestist (díszítő), ortopedist-mecanic (ortoped-mechani-

kus), parchetar (parkettás), pavator (kövező), pescar (halász), pictor decorator (díszlet-festő), pieptenar (fésűs), pirogravor (fényvéző), pilar (reszelővágó), poleitor (fényező), postăvar (postakészítő), potcovar (patkoló kovács), raboteur (gyalukészítő), rafinor (petróleumfinomító), salvaragi (törökruhakészítő), sarmar (sodronykészítő), scărar in lemne (falépcsőkészítő), scărar in piatră (kőlépcsőkészítő), sculer (szerszámkészítő), sculptor in lemn (faszobrász), sculptor in fildeş (elefántcsont szobrász), selar (nyerges), simigiu-covrigar kiflis), sindilar-sitar (szítás, szindelyező), sondor (szondás), stemuitor (vésnök), sticlar (űveges), strungar de lemne (faasztergályos), strungar de fier

(vasasztergályos), stucator (gipszmenyezet készítő), sudor (heggesztő), sudor electrician (elektromos heggesztő), sforar (kötélverő), sepcar (sapkás), stipuitor (tűzdelő cipdműhelyben), tapetar (tapétás), tâmplar de binale (épületasztalos), tâmplar de mobile (butorasztalos), tâmplar-incrustator (furnirberakó), tencuitor de faţadă (homlokzatkészítő), teracotist (terakotás), tinichigiu-ornamentist (dísz-bádigos), tipograf-masiniş de rotative (rotációs gépgész), tipograf-culăgator (betűszedő), tociar (kösörűs), trasator (fémnyújtó), tricotar (kötőtárukészítő), turnator de fer (vasöntő), turnator de bronz (bronzöntő), turnator de fontă (öntöttvaskészítő), turnator de litere (betűöntő), ăgătar (cserepes), umbrelar (esernyős), vârar (mészégető), zăhărar (cukorkakészítő), zincograf (zinkografus).

Az érdekelt iparosoknak tehát ezeknek az új intézkedéseknek megfelelően kell eljárniuk.

A rendelet 10. pontja Bucovina-Bucovinára vonatkoztatva megismétli a 9. pont intézkedéseit.

Megnyílt Aradon az ország első Vendéglős Otthona

A szakmai összetartás és a jótékonyaság mintaszerűen nemes ünnepe zajlott le csütörtök este az aradul-noui-ujaradi Tündérbertben. Az aradi és aradmegyei vendéglősök szindikátusa tartotta meg diszkozyűlését, amelyen átadta rendeltetésének a vendéglőstársadalom áldozatkészségéből létrehozott „Vendéglősök Otthonát”. Mohor Ilie elnök meleg szavakkal emlékezett meg a vezetőség áldozatkészségéről, amellyel lehetővé tette az elaggott vendéglősök számára otthon létesítését.

Ez az otthon az első ilyen intézmény az egész országban.

Lovasberényi Árpád, az otthon elnöke meghatott szavakkal mondott köszönetet a szindikátus tagjainak és mindazoknak, akik anyagiakal hozzájárultak a rendkívül fontos intézmény létrehozásához. A közgyűlés keretében megalakult az otthon vezetősége, amely a következő: Elnök: Lovasberényi Árpád, alelnök: Mohor Ilie és Rediş Pavel, pénztáros: Németh Árpád, ellenőrök: Preisz Gyula és Velici Florian, választmányi tagok: Comoti Adalbert, Horváth József, Kohn Vilmos, Micloş Ioan, Lukács Lajos és Buzogány Márton. A diszkozyűlés résztvevői lelkes éljenzéssel fogadták az eszme megvalósítását és számos beszéd hangzott el, amelyben köszönetet mondtak a régi és a jelenlegi vezetőségnek, amely ilyen nemes szívvel gondoskodik az öreg vendéglősök jövőjéről. Külön elismeréssel adóztak Lovasberényi Árpádnak, akinek eszméje volt a vendéglős otthon létesítése, ezenkívül Mohor Ilie elnöknek, valamint a régi vezetőség tagjai közül Comoti Adalbertnek, Rediş

Pávelnek, Eckstein Árpádnak, Madár Józsefnek és Schwartz Andornak.

A diszkozyűlésen több indítvány hangzott el. Így Jánosi János indítványozta, hogy az otthonnak létesítése körül kifejtett munkáért diszoklevelet bocsásson ki a szindikátusi vezetőség. Az indítványt egyhangulag elfogadták. Horváth József szívbeljövő köszönetet mondott a nemes eszme megvalósítóinak. Rediş Pavel indítványozta, hogy a vendéglősök és a husiparosok között felmerült nézeteltérésre való tekintettel szükség esetén

állítsanak fel a vendéglősök egy központi huscsarnokot szövetkezeti alapon,

végül Hagyó József indítványozta, hogy a zenészek szindikátusa, valamint a zenészegetlet vezetősége békés uton tárgyaljon a szindikátus a különböző és a vendéglős iparra nagy terhet rótt zeneilletékek ügyében.

Miután augusztus 5-ike a vendéglősök majálisának hagyományos napja, ugyancsak ma folyt le a szakma baráti találkozója. Kellemes hangulatban szórakoztak a megjelentek. Cigányzene hangjai mellett táncra perdültek a párok és a szórakozás a hajnali órákig tartott.

Egyébként a Miron Costin utcában megvásárolt szép épületet rendezik be a vendéglősök azzal a rendeltetéssel, hogy ott elhelyezik az araraútalt vendéglősöket, akikről öreg napjaikra így akarnak gondoskodni. A minden tekintetben szép gesztusért a szindikátus vezetősége, valamint a tagok őszinte elismerést érdemelnek. A csütörtökön lefolyt vendéglős majális egyébként élénk bizonyossága volt a szakmai összetartásnak, amelyre ma olyan égető szükség van.

Az ügynökök járuléka ut'n is fizetendő repülőbélyegilleték

Az aradi nagyvállalatoknál és üzemeknél a közelmúlt napokban a repülőbélyeg alkalmazásának ellenőrzésével megbízott közegek felülvizsgálták a könyveket, számlákat annak megállapítása végett, hogy a vállalatok eleget tettek-e a repülőbélyegekről szóló törvény intézkedéseinek. Az ellenőrzés során megállapították, hogy a vállalatok nem fizetnek repülőbélyeg illetéket az ügynökeiknek folyósított jutalék után. Kihágási jegyzőkönyvet nem vettek fel, ellenben

utasították a vállalatokat, hogy 1936. április elsőjéig visszamenően fizessék ki az ügynöki jutalékok után járó repülőbélyegilletékeket.

Az ellenőrök arra az álláspontra helyezkednek, hogy az ügynökök alkalmazottaknak tekintendők és ezért fizetésük után le kell róni a repülőbélyeg, annál is inkább, mert a jutalék felvételekor nyugtát adnak.

Itt említjük meg, hogy számtalan panasz hangzott el, mert a repülőbélyeg ellenőrök ha-

egy hiányosan bélyegzett, sorszámmal ellátott nyugtát, vagy számlát találtak, nem csupán azon okmányok után rónak ki bírságot, amelyeket tényleg megtaláltak, hanem az összes előző számozású nyugtát, vagy számlát után is. Az ilfovi törvényszék II-ik tagozata most ítéletileg kimondta, hogy

csak azon számlák, nyugták vagy más hasonló bélyegköteles okmányok leletezhetők meg, melyeket az ellenőrző közeg látott és a hiányos bélyegzésről kétségtelen tárgyi bizonyítékok vannak a kezében.

A nemzeti repülőalap központi bizottsága egyébként visszatért a Monitorul Oficial 98. számában megjelent rendelkezésre és elhatározta, hogy 500 lei a számlák töredékösszege után 1 lei repülőbélyeg illetéket, 501 leitől 1000 leiig pedig két lei repülőbélyeg illetéket kell az érvényesítőknek leróniuk. Például: egy 1100 leiről szóló számlára négy leies repülőbélyeg ragasztandó, egy 2100 leies, vagy 2500 leies számla repülőbélyeg illetéke pedig hat lei. Ez a határozat a hivatalos közlemények lapjában való közlés kor lép életbe, az új rendszer hivatalos életbe léptéig bélyegezett számlákra pedig visszahat erővel természetesen nem vonatkozik az intézkedés.

Nagyfontosságu kérdéseket tárgyalt le közgyűlésén az aradi munkakamara

Ujabb közdelem indul a kontárok ellen

Vezessék be a szabad orvosválasztást a társadalombiztosítónál

Az aradi munkakamara különböző tagozatai az elmúlt hét szombatján rendkívül fontos értekezletet tartottak, amelyen a holnap, vasárnap megtartandó közgyűlést készítették elő. Az iparos tagozat Feier Stefan elnökletével tartotta meg ülését. Az elnök közölte a megjelent tagokkal, hogy az ipartestületi tagdíj hátralékok nehezen folynak be és ezért veszély fenyegeti az iparosok aggménházának zavartalan fenntartását, kérte az iparosokat, hogy a tagdíjhátralékokat fizessék be. Közölte továbbá, hogy a szakmai képesítő bizottságok tagjainak napidíja ügyében néhány héten belül megtörténik a döntés. A tagozat ezenkívül a kontárkérdésről tárgyalta behatóan, majd elhatározta, hogy

a kontárok ellen minden erejével felveszi a küzdelmet

és erre a célra a munkakamara megfelelő összeget bocsát rendelkezésükre.

A munkástagozat ülésén Vostinar Gheorghe elnök részletesen beszámolt az utóbbi időben lefolyt bérmozgalmakról, majd a tagozat a mindjobban erősödő drágulásra való tekintettel elhatározta, hogy

a munkakamara körzetéhez tartozó négy megyében bevezeti az árindexet,

ez ugyanis eddig csak az aradi körzetnél volt meg, most azonban a helyzet szükségessé teszi, hogy mind a négy vármegyére kiterjessék.

Az iparosok támogatásáért!

Az aradi munkakamara vezetősége vasárnap délelőttre közgyűlést hirdetett a kamara költségveésénekt leárgyalására és több fontos kérdés megvitatására. A választott tanács csaknem valamennyi tagja megjelent a közgyűlésen, amelyet Moşoiu Victor kamarai elnök nyitott meg. A különböző alakítások elintézése után az előző közgyűlés jegyzőkönyvét olvasták fel és ezzel kapcsolatosan Garboveanu Simion Hunedoara-hunyadmegyei munkástagozati tanácsos kérte a jegyzőkönyv módosítását, mert egyik felszólalását tévesen iktatták be. Garboveanu tanácsos a legutóbbi közgyűlésen az iparosok támogatásáról beszélt és a jegyzőkönyv szerint a román iparosok fokozottabb pártfogását szorgalmazta volna. Garboveanu tanácsos hangoztatta, hogy mint egy demokratikus párt tagja, soha sem kérhette és nem is kérte valamely nemzetiség előnyben részesítését, mert számára az ország valamennyi polgára, fajra, vallásra és nemzetiségre való különbség nélkül egyenlő, tehát minden iparos egyaránt jogot formálhat a támogatásra. Kéri, hogy a jegyzőkönyvet ennek megfelelően módosítsák, amit a közgyűlés tudomásul vesz.

Az iparosság nem politizál!

Vulpe Iosif alpolgármester, a munkakamara mellé kirendelt kormánybiztos szólalt fel ezután és a tanonckérdéssel foglalkozott. A kormánybiztos hangsúlyozta, hogy mióta kiadta kezéből a Kamara vezetését — Vulpe Iosif hosszabb időn keresztül állott a kamarai átmeneti bizottság élén, — ellanyult a román tanoncok alkalmazásának szorgalmazása.

Eles bírálatban részesítette a kisebbségi iparosokat és azoknak érdekképviselőit, mert „nem tudják megérteni, hogy ebben az országban élnek” és visszautasítják a többségi elem alkalmazását.

Először Baricz Máté iparostagozati tanácsos szólott hozzá a kormánybiztos szavaihoz és azt hangoztatta, hogy

az iparosság nem politizál

csak szakmai érdekeket tart szem előtt. Ezután Balla Károly hírlapíró, az alkalmazott-tagozat tagja válaszolt a kisebbségi iparosokat ért támadásra és a következőket mondotta:

— Tisztelettel visszautasítom a kormánybiztos ur megállapításait, mégpedig azon kisebbségek nevében, akik megértették, hogy ebben az országban élnek és akik nem kívánnak egyebet, mint azt, hogy tegyék lehetővé számukra a megélhetést.

A kormánybiztos ur szavai időszerűtlének, mert hiszen az összes szakminiszterek megállapításai szerint konjunktúras időket élünk, munkanélküliség nincs, tehát az ilyen természetű megállapítások célszerűtlének. Ne tegyék számunkra lehetetlenné az életet, ne kifogásolják, ha az iparosok kisebbségi tanoncokat alkalmaznak, mert ez nemcsak alkotmányellenes, de a többségi lakosságnak a kisebbségektől való eltávolodását eredményezhetik.

Vulpe Iosif kormánybiztos viszontválasszal élt és feltette a kérdést: mondja meg Balla Károly, hány román tanonc van Aradon, mire a tanácsos kérdéssel válaszolt:

— Kérem, mondja meg a kormánybiztos ur, hogy az utóbbi tíz esztendőben hány kisebbségi közhivatalnokot neveztek ki?

A vita végül is azzal zárult, hogy a kormánybiztos hangsúlyozta:

Nem általánosságban kifogásolta a kisebbségi iparosok magatartását és nem is azt tette kifogás tárgyává, hogy kisebbségi tanoncokat alkalmaznak, hanem csupán azt

kéri, hogy a román elemnek az iparban való elhelyezkedését megfelelően támogassák

és tiltakozik az ellen, hogy a román nemzetiség akadályt legyen egy tanonc szerződtesének.

Javaslatok, indítványok.

Napirenden a költségvetés tárgyalása következett. A jóváhagyás végett beterjesztett költségvetés több tételét megnyirbálta a minisztérium s a közgyűlés tudomásul vette a módosításokat. Ezután a kamara által megindítandó fontosabb kezdeményezések letárgyalása következett. Ezek közül az érdekesebbek a következők: Indítvány arra, hogy valamennyi fizetéses alkalmazottat a munkakamara keretén belül tömörítsenek. Az indítvány a cselédekre, mezőgazdasági munkásokra és minden más alkalmazott-csoportra vonatkozik, mert hiszen ezeknek is szükségük van védelemre. Indítvány arra, hogy a kamara elnökét és alelnökeit is felruházzák az ellenőrzés és kihágási jegyzőkönyvek elkészítésének jogával. Indítvány az 55 évvel kezdődő agkori biztosítás bevezetésére. Kezdeményezés indul

a 8 órai munkaidőnek a magánalkalmazottakra való kiterjesztése érdekében is,

valamint arra vonatkozóan, hogy a hétfői szünet és nyári munkarend ügyét törvény útján rendezzék. Végül a sütőipar munkaidejének rendszabályozását javasolja illetékes helyen az aradi Munkakamara.

Elhatározták, hogy hármas-bizottságot küldenek ki a Paring-hegyen létesítendő üdülőtélel felmiliós építkezési munkálatainak azonnali megkezdése érdekében, majd Balla Károly tanácsos, tanulmányt és határozati javaslatot terjesztett a közgyűlés elé. A tanulmány az általános drágulás nyomán előállott helyzettel foglalkozik, különös tekintettel a szabott fizetésből élő alkalmazott tömegek vásárlóképeségének ijesztő mértékben való lemorzsolódására. Érdekes számadatokat sorakoztatott fel Balla Károly annak a megállapításnak alátámasztására, hogy nemzetgazdasági érdekek kívánják meg a fogyasztótömegek helyzetének megjavítását, aminek érdekében a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

Az aradi Munkakamara közgyűlése elhatározza, hogy országos mozgalmat indít a dolgozó tömegek jövedelmének méltányos növelése érdekében. Elhatározza, hogy kezdeményezéséhez való csatlakozás végett megkeresi az ország valamennyi testvérintézményét és a kamarák szövetségét s részletes emlé-

kratban ismerteti kezdeményezésének okait úgy a többi kamarákkal, mint a szövetséggel és a munkügyi minisztériummal. Elhatározza, hogy kezdeményezését a munkügyi minisztérium védnöksége alá helyezi és minden erejével azon dolgozik, hogy az ősi idény már javított fizetési feltételek jegyében induljon. Végül elhatározza, hogy a mozgalom levezetésére szűkebbkörű bizottságot küld ki.

Garboveanu tanácsos javaslatára a közgyűlés úgy döntött, hogy ezt a nagyfontosságu kezdeményezést az elnöki tanács elé utalja, úgyhogy a Kamara vezetősége veszi majd kezébe a mozgalommal kapcsolatos kezdeményezést.

Anyagi alap a kontárok ellenőrzésének fedezésére.

Feier Stefan, az iparostagozat elnöke, a kontárpár lehetetlenné tételét célzó ellenőrzések fedezésére anyagi alap rendelkezésre bocsátását kérte a közgyűléstől, amit elvben elhatároztak. Strengar-De-mian Sava munkástagozati tanácsos meleg hangon emlékezett meg Moşoiu Victor kamarai elnök munkásságáról és a közgyűlés lelkesen ünnepelte a népszerű elnököt.

Savoia Gheorghe munkástanácsos a betegsegélyző egyik orvosa ellen emelt panaszt személyes sérelme miatt. Ennek a felszólalásnak kapcsán szenvedélyes vita támadt, majd javaslat hangzott el, hogy tanulmányozza a munkakamara a külföldön bevezetett rendszert, amely

a betegsegélyző tagok szabad orvosválasztását teszi lehetővé.

A közgyűlés elhatározta, hogy a kamara vezetőség a tervezetet tanulmány tárgyává teszi. Végül Vostinar Gheorghe, a munkástagozat elnöke, elismerő szavakkal méltatta Platoş igazgató működését.

Elhatározta még a közgyűlés, hogy 200.000 lei költségelöiránnyal — az alkalmazotti tagozat költségvetési feleslegéből — üdülőtáza épít Arad megyében, végül pedig az ipari szakvizsgáztató bizottságok tagjai számára 100 leies napidíjat folyósítat. Miután a napirend valamennyi pontját letárgyalták, Moşoiu elnök a közgyűlést bezárta.

HASONLAT.

— Nincs kép arról a lányról, akit nekem ajánl? — kérdezte ifj. Klór a házasságközvetítőtől.
— Sajnos — felelte az, — nincs.
— De mégis, hogy néz ki? Mondjon legalább egy hasonlatot.
— Stimmt, olyan, mint egy hasonlat
— Hogy-hogy?
— Mint minden hasonlat — ő is sántít.

A külföldi hitelezővel szembeni tartozás tökekamadtadó mentessége

A Monitorul Oficial legutóbbi számában rendkívül fontos minisztertanács napló jelent meg, amely a külföldi hitelezőkkel szemben fennállott tartozás tökekamadt-adjára vonatkozik. Eddig az volt a szabály, hogy pénzügyminiszteri rendelettel különös indok alapján engedték el az ilyen tökekamadt-adó fizetését, míg a mostani intézkedés általános jellegű. Eszerint, ha egy romániai iparosnak, vagy kereskedőnek valamely külföldi fizikai, vagy jogi személy az idegen állam valutájában hitelt nyit, úgy csak a 10 százalékos meghaladó kamat esik adó alá. A rendelkezés egyformán vonatkozik készpénz és áruhitelre, sőt még arra az esetre is, ha a kölcsön visszafizetésére kötelező jogerős bírői határozatban kamatot is feltüntetnek. Az ilyen hitelek csak 15 évig élveznek tökekamadt-adó mentességet és a mostani kedvezményt csak azok élvezik, akik azt külön kéri és egyben bizonyítják, szabályosan vezetett könyvből vett kivonattal, a kölcsön fennállását, valamint azt, hogy a külföldi kölcsönt a belföldön hasznos beruházásra fordították.

CSAK SEMMI POLITIKAT.

Macera elmegy a szabóhoz ruhát csináltatni. A szabó megkérdi:

— Milyen szabást parancsol, angol, francia, vagy amerikai szabást?

Macera gondolkodik egy kicsit, aztán így szól:

— Tudja mit, kérek egy semleges szabást. Mit kell nekem az egész világgal összeveszni?

Jogesetek a kisipar köréből

Miképpen tehet a CFR zónája közelében építkezni
A semmitőszék II. tagozatának 1931/1937 szám
alatt hozott elvi döntvénye.

A CFR, vagyis a vasút helyes kezelése érdekében a törvényhozás megszavazta a CFR rendőrségről és kihasználásáról szóló törvényt. Ez a törvény a vonatokon uralkodó szabályokról intézkedik, ezenkívül azonban azt is megállapítja, hogy a CFR kihasználása érdekében a magánosok, épületek, vagy telektulajdonosok milyen tulajdonkorlátozásokat kötelesek elütni abból a célból, hogy a vasútja és annak tartozékai a személy és áruforgalom lebonyolítása alkalmával védelmet nyerjenek, másrészt pedig azért is, hogy a telek és épülettulajdonosok a vasuti üzemi károktól mentesüljenek.

Az alábbi jogesetben egy semmitőszéki határozatot közlünk, amely érdekesen világítja meg, hogy mi tekintendő vasuti területnek. A tényállás a következő:

A lapusani törvényszék II. tagozatánál a Regia Autonoma CFR felperes pert indított a Distributia cég ellen és a CFR kihasználásáról szóló törvény 7, 9 és 11. szakaszára hivatkozva azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest azon két épület lebontására, amely Chisines állomástól két méternél kisebb távolságra esik. A törvényszék nem adott helyet a keresetnek és a tábla elutasította a felperesnek az ítélet ellen beadott fellebbezését.

Ezt az ítéletet támadta meg a CFR felülvizsgálattal.

A felperes előadta, hogy a királyi ítélőtábla nagy jutott a fenti eredményre, hogy a szakértők meghallgatása után megállapította, hogy a kérdéses épületek több, mint két méterre vannak a CFR-től. A tábla szó szerint vette a törvény 7. szakaszát, amely szerint a két méteres távolságot a CFR zónától kell számítani és nem vette figyelembe a törvény végrehajtási utasításának 66. szakaszát, amely szerint viszont CFR zóna alatt nemcsak a vasuti sínek értendők, hanem a CFR-hez tartozó összes felszerelési és kihasználást szolgáló eszközök, tárgyak és építmények. A 66. szakasz minden esetben, ha vasuti sánorról, építkezésről, utvonalkról van szó, előírja a két méteres távolságot. Ez a szakasz kiegészíti a törvényt és azzal ellentétben nincs. Ha tehát ezt figyelembe vesszük, megállapítható, hogy a szükséges két méteres távolság az említett épületeknél nincs meg, mert a CFR állomás zónája nemcsak az állomás maga, hanem a hozzá tartozó összes, a kihasználást szolgáló építmények és felszerelési tárgyak. Így tehát a törvény 7. szakaszát a királyi tábla helytelenül értelmezte és törvénytétést követett el, amikor a végrehajtási utasítást, mint a törvény kiegészítő részét nem vette figyelembe.

A semmitőszék a tábla határozatát megsemmisítette és a táblát új ítélet hozatalára utasította.

A semmitőszék álláspontja szerint ugyanis CFR zóna alatt nemcsak az állomás maga, hanem azon kívül a vízipumpa, a raktárak, tehát a kihasználáshoz szükséges összes tárgyak értendők és ezekről két méternyire tarthat fenn, illetve építhet harmadik személy épületet. Jelen esetben a végrehajtási utasítás egy szakkérdésben megvilágítja a törvény 7. szakaszát arra vonatkozóan, hogy mi értendő CFR zóna alatt.

A fenti határozatot azzal közöljük, hogy minden építésznek, építőmesternek az említett törvényes rendelkezést az építkezésnél figyelembe kell venni. A törvény ismertetésére még visszatérünk.

Ipari üzeme az apróipar levágásával és eladásával foglalkozó vállalat.

Az aradi törvényszék III. tagozatának CA 47/1937. szám alatt hozott elvi döntvénye.

Egy apróipar levágásával és eladásával foglalkozó ipari vállalat alkalmazottja tulajdoni jogot kért és miután a vállalat ezt nem akarta megfizetni, keresetet indított ellene. A cég a tárgyaláson kifejtette, hogy nem tekinthető ipari vállalatnak és mint ilyen nem is köteles tulajdoni jogot fizetni. A keresetet az elsőfokú bíróság elutasította és ez ellen az alkalmazott felülvizsgálati kérelemmel élt.

A napi szükségletekre irányuló munkamegrendelések után nem fizetendő proporcionális illeték

Ismeretes, hogy az 1936. ápr. 14. bélyeg-törvény módosítás, a munka végrehajtására vonatkozó szóbeli szerződéseknél is megkövetelik az 1.40 százalékos proporcionális illeték levonását, amely mellett természetesen a repülőbélyegeket is alkalmazni kell. Ez a rendelkezés az alkalmazásánál különböző nehézségekkel találkozott és a magyarázat úgy értelmezte a törvényt, hogy csak olyan írásbeli vagy szóbeli munkavégrehajtási szerződések megilletkezéséről lehet szó, amely valamely előzetes megrendelést tartalmaz és amely megállapodásban

a felek kölcsönösen bizonyos előnyöket, vagy szolgáltatásokat biztosítanak egymásnak.

Nem lehet azonban kiterjeszteni a törvényt napi szükségletek kielégítésére szolgáló egyszerű munkamegrendelésekre is. Ennek alapján a pénzügyminiszter legújabb rendeletében arra utasította a pénzügyi közveket, hogy olyan munkamegrendeléseknél, amelyeknek csak kisebb fontosságú van és amelyek csupán napi szükségletek kielégítésére szolgálnak, ne kövessék az 1.40 százalékos proporcionális illetéket.

Fontos tudnivalók a levelezés szempontjából

Rosszul portóztott levélnek a különbözet kétszeresét kell megfizetni. — Különleges bélyegsemmisítőgépet helyes forgalomba az aradi posta.

A bucurestii központi postavezérigazgatóság nemrégiben fontos utasításokat adott ki, a melyben felhívta a közönség figyelmét arra, hogy a postai küldeményeken az új város, megye és uccaneveket használja, egyben utalt arra, hogy rossz címzés esetén

a posta nem vállal felelősséget és visszaküldi a feladónak a leveleket.

Ezzel a rendelkezéssel kapcsolatosan megérdeklődtünk, mi az „elvesztett levelek” sorsa?

A nagyközönség jórésze nem ismeri a posta szövevényes belső életét, nem tudja, hogy az a hatalmas gépezet olyan, mint egy óramű s hogy

a levelek, levelezőlapok, pénzesutalványok, csomagok és más küldemények a postai hivatalnok szempontjából miniatűr emberi sorsokat jelentenek.

Sokan nem tudják, hogy mi történik egy olyan levéllel, amelyre a feladó nem írta a megfelelő címzést? Például a város, vagy az ucca nevét magyarul, vagy más nyelven írta. Ilyen esetben az aradi postahivatal — ha itt nem tudja megállapítani a helyes címzést — összegyűjti a leveleket és a fővárosba küldi. A bucurestii főpostánál külön erre a célra egy bizottság működik, amelynek feladata az ország valamennyi városából odaérkezett leveleket átvizsgálni s abban az esetben, ha meg tudják állapítani, hogy a feladó hová akarta küldeni a levelet, továbbítják, ha pedig sem a címzésből, sem az esetleg felbontott levél tartalmából nem világlik ki, akkor a levelet megsemmisítik.

Illetékes helyen nyert értesülésünk szerint

naponta átlag 100—120 postai küldemény indul Aradról a régi helységnév címzéssel.

Az aradi posta vezetőinek emelkedett szellemére vall az, hogy abban az esetben, ha nyomban megállapítható a rosszul írt város, vagy megye helyes neve, mindjárt a jó címre továbbítják a küldeményt. Az pedig tagadhatatlanul a felületességnek tulajdonítható, hogy az ideérkezett levelek egy tekintélyes részét még a régi uccanevekre címezik. Lehetséges, hogy azok, akik régebben elkerültek és nem tudják az új uccaneveket, jóhiszeműleg írták a levélre a régi címet. Ilyen levél havonta, mintegy hatszáz-hétszáz érkezik Aradra. A posta személyzetére kétségkívül nagy munkát ró a címzettek megtalálása. Ha a címzett időközben elköltözött Aradról, a posta tisztviselői megállapítják az új címet és utánaküldik a levelet. Sok esetben a címzett ismeretlen, ilyenkor a fővárosi főpostához küldik az itt összegyűjtött és kézbesítetlen leveleket.

Aránylag kevés a hiányos felbélyegzésű le-

velek száma. Ugyilátszik a közönség a postatárfiat eléggé ismeri. Abban az esetben azonban, ha kevés a bélyeg a küldeményen, a postai szabályrendelet értelmében a hiányzó bélyeg kiegészítésével portózzák meg a küldeményt.

Még egy igen fontos rendelkezést adott ki a postai vezérigazgatóság. Az újabb rendelkezéssel kapcsolatosan felhívják a közönséget, hogy

a bélyeg a levélboríték jobb felső sarkára ragassza.

Ugyanis egy különleges bélyegzőgép működik a nagyobb postahivatalokban, így Aradon is. De nemzetközi egyezmény létesült ugyancsak valamennyi állam postaigazgatósága között ezeknek a gépeknek alkalmazására nézve. Eppen ezért az aradi postaigazgatóság is felkéri a közönséget, hogy a bélyegeket a levélboríték jobb felső sarkára ragassza, ezenkívül a boríték hátlapjára lehetőleg írják a feladó nevét.

Előfordult olyan eset is, hogy a feladó már bedobta levelét a postaszekrénybe és csak akkor eszmélt rá, hogy rosszul címezte meg. Ilyenkor különféle bizonyító eljárások alapján lehet kérni a posta illetékes tisztviselőjétől a helytelen címzés kijavítását.

Megállapítható még, hogy a közönség egy tekintélyes része nem igen tartja be a számára is fontos szabályokat, s éppen ezért szükséges azok ismertetése.

MARCONI HALÁLARA.

(Modern legenda.)

Meghalt Marconi és ő is bekerült a menőszámba abba a sorába, ahova Szent Péter a nagy felhalálakat helyezi el. Végignézett a díszes gyülekezeten, ott volt Newton, Stephenson, Edison, mindenki, aki lángelméjével előrevitte az emberiség ügyét.

Marconi mindenkit felismert, csak egy ember tűnt fel ismeretlennek előtte. Az illető egy sarokban szerényen meghúzódott.

— Mindenkit ismerek itt, — mondta Marconi Szent Péternek — de ki az ott a sarokban?

— Az, barátom, — mondta Szent Péter — az a legelső és legnagyobb feltaláló. Nélküle, Isten tudja, hol lennénk.

— Hogy hívják?

— Ádám.

HASONLATOSSÁG.

Két ikertestvérrel volt valahol szó. Úgyan egyformák, hogy alig lehet őket egymástól megkülönböztetni. Róluk mondta a minap valaki:

— Ugy hasonlítanak, mint egyik hólyag a másikkal.

SZILARD ELHATÁROZÁS.

— Feltettem magamban, hogy mind az öt lednyomat tizenkilenc éves korában adom férjhez.

— És mi történik, ha addig nem jelentkezik araváló vőlegény?

— Mindaddig tizenkilenc évesek maradnak, amíg az igazi kérő nem jelentkezik.

A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta, mert a munka időtartamáról szóló törvény 34. szakasza ilyen vállalatokra nem vonatkozik. Bár az említett vállalat iparszerűleg foglal-

kozik apróiparok eladásával és levágásával, ipari vállalatnak a törvény rendelkezései alapján mégsem tekinthető.

Közl: dr. KELE SANDOR.

A bőrárak fix illetékének kivetése

A pénzügyminiszter a bőrárak illetékének kivetésére vonatkozóan a következő rendeletet intézte a pénzügyigazgatóságokhoz:

A vámtarifa 99 szakaszában felsorolt, mindenféle fajta kesztyűbőr, minden színben és bármilyen állati bőrből készített "elnevezési áru után a belföldön, angol lábanként (pe fus) 5, a vámnál pedig kg.-ként 60 leies fixtaxát kell alkalmazni.

A vámtarifa 100. szakaszában felsorolt bőrárak három csoportra vannak osztva és pedig:

1. Mindenféle juh, kos, bárán-bőrök, ásványi vagy növényi anyagokkal cserezve, egy vagy több színben, simák vagy dombornyomásúak, valamint az exotikus állati bőrök utánzása is, olyan bőrök, amelyek butor behuzására, táskák készítésére stb. szolgálnak, vagy amelyekből ruhát vagy egyéb konfekciót készítenek. Az ebbe a csoportba tartozó árukat a belföldön lábanként (pe fus) 4 leies, a vámnál pedig kg.-ként 48 leies taxával kell leróni. Ebbe a csoportba tartoznak a konfekciók számára szolgáló összes bőrök is, kivéve a cipőbőröket.

2. A második csoportban az u. n. nagy állati bőrök (bivaly, ökör, csikóbőrök) tartoznak, a fent részletesen felsorolt feltételek mellett, ha az ott említett célokra készülnek. Ezeknek a taxája belföldön lábanként (pe fus), 5 lei, a vámnál pedig kg.-ként 60 lei.

3. Az összes többi állatbőrök, borjú, kecske, stb. bőrök tartoznak ebbe a csoportba, a fent felsorolt feltételek mellett. Ezeknek a taxája belföldön lábanként 10 lei és a vámnál kg.-ként 120 lei.

Amennyiben a fenti bőröket általában a marokini ipar céljaira használják fel, a kincstár nem veti ki többé a belföldön forgalomba hozott áruk után az ilyen bőrökből marokini árukra vonatkozóan a 12.50 százalékos fénylő adót, csupán a most említett fix taxát.

Hogy a kincstár ne nélkülözze a fenti bőrökből készült marokini áruk utáni 12.50 százalékos fénylő adót, a gyárak raktáraiban már készletben lévő árukra vonatkozóan, a melyekre mostanáig 12.50, vagy 6 százalékos taxa volt kivetve, ezek a marokini gyárak kötelesek felvenni a marokini árucikkek pontos leltárát az 1932. júl. 19-én este meglévő készlet szerint.

A bőröket, az ezekre vonatkozó fix taxával adóztatják meg, míg a gyártmányok után felszámítják a 12.50 százalékos fénylő adót, illetve a 6 százalékos forgalmi adót, aszerint, ahogy ezt a tarifa előírja. Ennélfogva felhívják a marokini áru gyárosokat, hogy haladéktalanul nyújtsanak be pontos kimutatást a raktáraikban lévő marokini készletről. Ezt a kimutatást a pénzügyigazgatóság szervei ellenőrzik, erről jegyzőkönyvet vesznek fel, amelynek alapján a taxakülönbözetet kivetik és behajtják.

A taxakülönbözetet háromhavi egyenlő részletben kell befizetni. Az első részlet azonnal fizetendő, a többi pedig minden következő hónap első napján.

Azok a gyárak, amelyeknek cserzőműhelyük is van és marokini árut gyártanak, ezentúl is a jelenlegi rendszer szerint fizetik a fénylő és forgalmi adót, vagyis a konfekcionált termék forgalombahelyezése alkalmával és ezek a gyárak nem kötelesek leltárt készíteni.

„Drága kenyérből kevesebb fogy“ ...

Timisoara-Temesváron tartja meg a sütőszövetség idén a sütőiparosok országos kongresszusát

Kedvezményes vasuti jegy a sütők és hozzájárulóik számára

Az Ardeal-erdélyi és Banat-bánsági Sütőiparosok Szövetsége minden esztendőben más városban tartja országos kongresszusát, amelyen természetesen részt vesznek az országos pékszervezetek küldöttei, csakugy, mint ökirályság pékiparosainak küldöttei is. Most érték véget a tanácskozások, melyeken meghatározták az országos kongresszus helyét és annak napirendjét és amelynek eredményeképpen a Banat-Bánság fővárosát jelölték meg az illetékes szervek az idei és augusztus havában tartandó pékkongresszus színhelyéül.

A szövetség részéről máris megkezdődtek az előkészületek a nagyarányú gyűlés minél imponálóbb és minél eredményesebb lefolyására, ami meglehetősen nagy munkát igényel, ha meggondoljuk, hogy közel és távolból, az ország minden részéből

legalább kétszázötven pékmester megjelenésére kell számítani.

A pékkongresszus két napig fog tartani, ez az idő van a hivatalos program lebonyolítására és a tanácskozásokra szánva. A szövetség gondoskodni fog arról, hogy

a pékkongresszusra érkezők megfelelő vasuti kedvezményben részesüljenek.

Valószínű, hogy a kedvezmény kiterjed majd a pékkongresszusra érkezők családtagjaira is.

A szövetség elnöke Sechei Sándor Timisoara-Temesvári pékmester, aki egyben a kongresszus előkészítésének is szorgalmas munkása a Timisoara-Temesvári többi pékiparossal egyetemben, akik a kongresszus minél nagyobb sikerén fáradoznak. A kongresszus napirendje és a tanácskozások anyaga még nincs teljesen együtt, az napról-napra újabb

és újabb kérdésekkel egészül ki, sőt indítványokat a napirend kibővítésére vonatkozólag az utolsó napokig lehet tenni. A pékszövetség elnökének kijelentése szerint azonban a kongresszusnak a közönség szempontjából

legjelentősebb napirendi pontja: a kenyér árának szabályozására fog vonatkozni.

Várakozásunkkal ellentétben a kenyér árának nem hatósági szabályozásáról fognak tárgyalni a napirendi pont keretében, hanem olyan irányú indítványok fognak elhangzani, melyek

a kenyér árát hivatalosan lecsökkenteni.

Igy a nagygyűlés foglalkozni fog azokkal az illetékekkel, melyek a kenyeret megdrágítják és a melyek bizvást feloldhatók, anélkül, hogy az állam károsodást szenvedne. Főképpen az ugynevezett

prémiumrendszer fogják vita tárgyává tenni és esetleg annak megszüntetése érdekében a minisztériumhoz fordulni.

Ha ez az illeték megszűnne, úgy a pékek szerint egyszerűen lényegesen olcsóbb lehetne a kenyér.

— Már pedig — mondja a pékszövetség elnöke, Sechei Sándor — a pékeknek elsősorú érdeke, hogy a kenyér olcsóbb legyen, mert

a drágább kenyérből lényegesen kevesebb fogy

pedig a pék nem a drágán eladott kenyéren, hanem azon keres, amelyből sokat lehet eladni ...

A pékkongresszus napirendi pontjai között szerepel a kontármunka letörése, a falusi kenyérsütők megrendszabályozása és még sok más pékipari kérdés, amelyeknek a pékkongresszuson leendő megoldását remélik.

Felfüggesztették Aradon a kenyér kötelező csomagolása ügyében megjelent rendelet végrehajtását

Ismeretes, hogy az ország pékiparosai körében milyen általános méltatlankodást váltott ki a kormány ama rendelete, hogy a kenyeret a jövőben csak csomagolva szabad árusítani. Miként az ország többi városaiban, úgy Aradon is mozgalmat indított a pékiparosok szindikátusa a rendelet visszavonása érdekében. Az aradi sütőiparosok szindikátusa küldöttséggel kereste fel Cucu Vasile dr. főorvost, az egészségügyi hivatal vezetőjét és kifejtette előtte, hogy a legsúlyosabb áldozatok árán és csak a kenyérárak emelésével tudnák csak betartani a kenyér csomagolásáról szóló rendeletet, amely azonban egyáltalán nem váltaná be a várt eredményeket. A pékek szerint akármilyen erős papírba is csomagolják a kenyeret, az ugys kiszakad, másrészt pedig Aradon csaknem minden fogyasztó vászonból készült borítót visz magával és abba csomagolja be a kenyeret. Cucu Vasile dr. városi főorvos ebben az ügyben jelentést kért a kerületi orvosoktól, akik ugyancsak a pékek álláspontja mellett foglaltak állást és kijelentették, hogy a rendeletnek egészségügyi szempontból semmiféle praktikus célja nincs. A kerületi orvosok véleményét a pékiparosok kérelmével együtt a városi főorvos az egészségügyi minisztériumhoz terjesztte fel és ezek alapján kéri, hogy tekintsen el a minisztérium Aradon attól, hogy a pékeknek kötelezővé tegyék a kenyér csomagolását. A minisztériumtól érkező válaszig a rendelet végrehajtását Aradon felfüggesztették.

LOGIKATLANSÁG.

Bizalmas baráti körben a nőkről beszélgetnek.
— Érdekes dolog — jelentette ki valaki —, hogy a nők a világ leglogikátlanabb teremtményei.
— Mennyiben?
— Mondjuk erre példát is?
— Na mondji!
— Ha egy nő egész közelről magához ölel, azt mondja, hogy nagyon messzire mentél.

Tudományos előadássorozatot tervez az aradi munkakamara

Vasárnap lezajlott az aradi Munkakamara közgyűlése és a szűkreszabott beszámoló megemlékezett a kamara munkásságáról és a tervbevevett kezdeményezésekről, azonban ez a jelentés csak általánosságban érintette a problémákat. Így nem tért ki a beszámoló arra a szép és figyelemre méltó közművelődési munkatervre sem, amelyet az alkalmazott tagozat dolgozott ki és kíván végrehajtani. A Munkakamara alkalmazott-tagozata rendkívül értékes, alapos tevékenységet fejt ki Dámácus Aurel elnök vezetésével. Moşoiu Victor, a Kamara kitűnő, tevékeny elnöke, aki maga is az alkalmazott-tagozathoz tartozik, élénk érdeklődéssel, őszinte együttérzéssel és a munkakésség iránti megbeszéléssel kíséri figyelemmel a tagozat munkásságát és támogatásával segíti elő az eredményességet. Legutóbb az alkalmazott-tagozat helyi vezetői megtárgyalták az elkövetkező munka tervszerű megszervezésének részleteit és ez alkalommal Dámácus Aurel elnök felvetette a kulturális program megvalósításának tervét. A tagozat vezetői alaposan megtárgyalták a közművelődési munkaterv megvalósításának lehetőségeit és megállapították, hogy szabadegyetem-jellegű előadássorozat megteremtésében látják a kultur-program megvalósításának lehetőségét. Balla Károly hírlapíró-tanácsstag, Sándor Iuliu, a tagozat alelnöke és Filipuş Ioan tanácsos szólta hozzá a kérdéshez, majd Balla Károly tágabbkörű munkabeosztást tervezett első a szabadegyetem munkásságának irányelveire vonatkozólag. Balla Károly három részre kívánja osztani a kultur-programot: elsősorban népszerű orvosi előadássorozatot javasol a tanoncok számára, a második előadássorozat, amelynek tervét ebben a formában Dámácus Aurel elnök vetette fel, a dolgozó nők problémáját ölelné fel, a tervezet harmadik része vonatkozik a tulajdonképpeni nép-egyetem munkásságára. Az eredeti elképzelés szerint az előadások két irányú érdeklődési vonalat követnek: egyrészt természettudományi jelleggel, másrészt gazdaságpolitikai beállítottsággal bírnak. Dámácus Aurel elképzelései szerint a népegyetem előadásai hetenként egyszer, hangzanak majd és az előadók orvosok, képzett tanárok, szakemberek lesznek. Hávonként pedig legalább egyszer valamelyik országos hírt egyetemi tanárt hívják meg majd az aradi népegyetem előadói dobogójára.

UJ KELET

Románia egyetlen
színes napilapja

Kérjen mulatványszámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

ORVOSI RENDELŐBEN.

Orvos: Pontos diagnózist, sajnos, egyelőre nem mondhatok. Azt hiszem, a sok ivástól van.
Beteg: Rendben van, doktor ur, akkor eljövök máskor, ha majd józannak tetszik lenni.

Forradalmi újítások a technika terén

Szénbenzin, villanytároló készülék, bauxit-cement és még sok világraszóló felfedezés jelzik a magyar kutatók nagyszerű munkáját.

A magyar Természettudományi Társulat több évtizedes népszerűsítő és folyóiratával, előadásával, valamint több egyetem különféle laboratóriumában folyó serény kutatómunka, mely nagynevű tudósok mellett felnövő új tudósnemzedéknek ad lehetőséget a továbbképzésre és új felfedezésekre, az egész világgazdaság gyakorlati hasznára, illetve az ember- és állatgyógyászat segítségére. Gondoljunk elsősorban Szent-Györgyi Albert világhírű szegedi kísérleti intézetére, ahonnan a paprikából nyert C-vitamin indult el hódító útjára.

Azoknak az elméleti és gyakorlati kutatásoknak, melyeket kivált 10 év óta a Tudományos Akadémia is jelentős összegekkel támogat, így pl. még a legutóbbi, megnehezült években is, rengeteg más gondja mellett, a természettudósok vállaltak kutatómunkájának gyakorlati haszna talán csak évek, évtizedek múltán jelentkezik igazi értékben a nagyközönség előtt, melynek bizonyos sejtelve sincs arról, micsoda hősiesség lemondással, évhosszat kisértel cellába börtönözve kell némely kutatóknak mércsikélni, számolni, amíg sokszor egész csekély részlet-eredményre jut.

Az energia-gazdálkodás mai modern felfogása nem hagyhat senkit közömbösen, hiszen az erőforrásokkal való észszerű gazdálkodás mellett azt is értjük ezen a tudományágon, ami a mezőgazdasági és ipari anyagszükségletet, mentől tökéletesebb termelési módot illeti.

Egyik gázgyár főmérnöke pl. új találmányaival tökéletesítette a szén égetését a tüzelőberendezések fokozatos alakításával. Ugyancsak sokat áldoztak a brikett-gyártás tökéletesítésére, mert a melléktermék gyanánt adódó aprószemet másként nem lehet értékesíteni. Finkey József műegyetemi tanár érdeme, hogy a brikett-gyártása világszerte tökéletesedett az ő ragasztási módszerével. Varga József pedig új gyártási lehetőséget fedezett föl a szénből nyert benzín, petróleum és gépolaj előállítására. Most még drágább a szénbenzin a természetesnél, de az egyre tökéletesedő gyártási módok olcsóbbá teszik.

Schimanek Emil műegyetemi tanár, a Széchenyi Társaság főtitkára évek óta kísérletez a nyersolaj-motornak fordulatszámra növelésére és egyben a vasmotort mozdonnyban alkalmazására. 10 évi tökéletesítés eredménye, hogy a motorban a legrosszabb és olcsóbb anyagot is föl lehet használni, melynek értékesítése sem volt eddig kivehető. Ugyancsak fontos kutatások folynak ebben a géplaboratóriumban a repülőmotorjának tökéletesítése irányában is, amik hamarosan nagyszerű eredménnyel lépik meg a világot.

Misángyi Vilmos tanár a robbantásoknak ellentétező acél vizsgálatával foglalkozik és nemcsak a gyár iparban, hanem az ágyúöntésnél is fontos felfedezéseket tett. Szikla Géza a Vágó Pál gépészmérnök az éjszaka olcsóbban előállítható villamosáramnak elraktározására gondoltak és máris érdekes tároló-készüléket szerkesztettek.

A bauxitból nyert cement értékét is hamar fölismerék és Mihailich Győző kísérletei (a Társaságnak időközben fölkaroló segélyével) teljes eredményt hoztak: a portland-cementnél 8—10-szer gyorsabban keményedő bauxit-cementet már gyártják is.

Erdemes megemlíteni Putnoky László szerencsés felfedezését is az üveggyártáshoz szükséges kvarc-homok irányában. A kövágóvári homokban 99%-ban tényleg találtak erre alkalmas anyagot. Pogány Béla fizikai intézetében egy pompás mélységi közetjelzőkészüléket eszelt ki, amivel Eötvös Lőránd világhírű ingáját is felülmúlja. Módszere azon alapszik, hogy a földön vagy nem nagy mélységben, kisebb robbantással fejlesztett szeizmikus (földrengésszerű) hullámoknak a föld legmélyebb rétegeiben való tovaterjedéséből, illetve a változó sűrűségű rétegek okozta visszaverődések idejéből lehet következtetést vonni a rétegek kialakulására, összetételére. Ezzel a módszerrel vizsgálnak már Amerika és Ausztrália nagy olajócegei, de meg sem közelítik Pogány tanár készülékének finomságát, ötletességét és olcsóságát, amelyeket most szabadalmaztat a feltaláló professzor. Alig pár hete mutatta be a Tudományos Akadémia is készülékének lényegét.

A városoknak nem áll jogukban bérbeadni a kéményseprői kerületeket

Az új közigazgatási törvény életbeléptetése óta egyes törvényhatóságok elhatározták, hogy a kéményseprés ipar gyakorlását házikézelésbe veszik. Ez ellen nem lehet senkinek sem kifogása, mert a közigazgatási törvény erre jogot is ad. Csupán az a különös, hogy azok a városok, amelyek a kéményseprőipar gyakorlásának házikézelésbe való vételét határozták el, nem akarják a kéményseprőmestereket kártalanítani, pedig a szerzett jogukat tételes törvények biztosítják.

A többi város között a múlt évben Satumare Szatmár város tanácsa is elhatározta, hogy házikézelésbe fogja gyakorolni a kéményseprőipart. Ahelyett azonban, hogy ezt a határoza-

tot tényleg végrehajtotta volna, árverésen adta bérbe az egyes kéményseprő kerületeket.

Az érdekelt Satumare-szatmári kéményseprők a városi tanácsnak ezt a határozatát megfellebbezték a Cluj-kolozsvári közigazgatási bírósághoz, amely a napokban döntött ebben az ipari szempontból érdekes ügyben. A közigazgatási tábla megsemmisítette a városi tanács határozatát és kimondotta, hogy a városnak jogában áll a kéményseprőipart gyakorolni, ahhoz azonban nincs joga, hogy az egyes kéményseprési kerületeket árverésen bérbeadja, mert ez a házikézelés fogalmával szöges ellentétben áll. A Cluj-kolozsvári közigazgatási tábla döntése a kéményseprők között nagy meglepetést keltett.

A hus- és bőrarak alakulásának okai

Kinek van haszna a husárok emelkedéséből

A hus- és bőrarak utóbbi időben bekövetkezett alakulásáról Oradea-Nagyvárad egyik tekintélyes mészáros a következőképpen nyilatkozott munkatársunknak:

Tulajdonképpen nem időszerű a husárok drágulásáról beszélni, mert épen az elmúlt napokban volt érezhető némi árzuhanás. Igaz, hogy aránylag igen kismértékű volt ez az ár-csökkenés és erősen kérdéses, hogy tartós lesz-e de a való helyzet mégis csak az, hogy míg néhány nappal ezelőtt a marhahus 20—22—24 lei volt, ma 18—20—22 lei, a sertés 32 lei helyett 28—30 leibe kerül. Igaz, hogy a borjúhús ára változatlanul 32 lei és nyáron legnagyobb részt ez fogy, de a tendencia tagadhatatlan.

Ha nagyobb időközök szempontjából nézzük a husárok alakulását, — és ez a helyes szempont — akkor a tetemes áremelkedés letagadhatatlan. Ez legpreghansabban az élőmarha árában mutatkozik meg. A tavalyi árakkal összehasonlítva az áralakulás így néz ki: Tavaly az élősertés kilója 16—18, az élőmarháé 8—10, az élőborjúé 13 lei volt. Az áremelkedés ehhez viszonyítva 25—50, sőt a borjunál közel 100 százalékos. Mert az idén az élősertés ára 20—24, az élőmarháé 14—16, a borjúé 20—22 lei. Ez bizony alapos drágulás.

Volt már ilyen drága a hus városunkban?

Hiszen a háboru előtti nívót még meg se közelítettük. A háboru előtt a husárok mai értékben kifejezve közel duplája voltak a mai drága áraknak. A borjú negyvennyolc, a sertés és marha harminckét—harminchat lei volt. Hol vagyunk még ettől.

A HÁROM OK

— Minek köszönhető, vagy inkább minek panaszolható fel ez a jelenlegi drágulás?

— Ennek nagyon sok oka van. Egyrészt a Regát, Palesztina, Görögország és Németország élőmarha szükséglete évről-évre növekedik és a szükséglet nagy részét nálunk szerzi be. Olaszországgal, ahová a háborus bojkott miatt egy ideig nem szállíthattunk, most új kereskedelmi szerződésünk van, szintén fokozott szarvasmarhakereslettel. Ez az egyik ok.

— A másik a földreformmal van kapcsolatban. A szarvasmarhatenyésztő nagybirtokok helyén törpebirtokok sora támadt, a törpebirtokok pedig inkább aprószárnyast tenyészt, mint szarvasmarhát. Ilymódon a diszponibilis állatállomány csökkent.

— A harmadik ok: a konverzió. A tenyésztő ma, mivel sincs kényszerítve arra, hogy protékáján tudjon. Adóssága nincs, törlesztenie nem kell, vagy csak minimális összegeket. Ezért, ha nem kapja meg azt az árat, amit akar, nem adja el az állatot. Ennek volt betudható az is, hogy tavaly ősszel, amikor pedig az általános áresés beszokott állni, még inkább emelkedtek az árak. Az emelkedés azóta tart.

— Ez a sok okból bekövetkezett tetemes drágulás a fogyasztásban nem érezteti hatását?

— Ha a fogyasztás csökkenésére gondol, az bizony súlyosan érezhető. Sőt, a fogyasztás csökkenése sokkal nagyobb mérvű, mint amit a drágulás indokoltta ténne. Mert nem szabad elfelejteni azt, hogy a husárok drágulása nem tart lépést az élőmarha árának emelkedésével, amiben nagy szerepe van annak, hogy a talpbőr viszont túlzottan drágult.

— A talpbőr tavaly 130 lei volt, az idén 250—260 lei. Ezért lehet a hus aránylag „olcsón” adni. A talp levezeti az áremelkedés egy részét. Ezen a téren mutatkozik meg egyébként teljes szörnyűségében a husfogyasztás csökkenése is. Tavallyal szemben a husfogyasztás mintegy huszonöt százalékkal csökkent, de ha 1921. évet vesszük alapul, a csökkenés teljes száz százalékos. Míg 1921-ben az Oradea-nagyvárad vágóhidon tíz vagon nyersbőr halmozódott fel, az idén aligha éri el a négy-öt vagon.

— Ha a husárok drágulása nem okolja meg ezt az óriási csökkenést a fogyasztásban, akkor mire vezethető ez vissza?

— Bizonyos fokig a drágulásra. A többi okok a következők. Említettem már, hogy Ardeal-Erdélyben az aprómarhatenyésztés fokozódott. Az aprómarha aránylag olcsón kerül ennélfogva a piacra és akinek módjában van, inkább szárnyast vásárol. De van még egy ok és bármily megmosolyogni valónak fogja is találni azt első pillanatra, komolyan számbavehető ok az is. Ez pedig az, hogy míg a háboru előtt az orvosok erősen ajánlották minden alkalommal a fokozott husfogyasztást és az ugynevezett erőleveseket, ma éppen az orvosok azok, akik óvintik az embereket a husfogyasztástól és mindenféle egyéb táplálkozási rendszereket ajánlanak. Hígyje el, mi ezt is erősen megérezzük.

— Kinek van haszna a husárok emelkedéséből?

— Egyedül és kizárólag a tenyésztőnek. A viszonteladó lehetőleg lezorítja az árakat, — mert csak így remélheti, hogy a fogyasztást olyan mennyiségi nívón tarthatja, amiért még érdemes üzletbért és adót fizetnie. Ellenben a termelő, a már fentemlített okok miatt, kedve és szeszélye szerint szabja meg az árat. Márpedig ez a kedv és szeszély mindig a nagyobb haszon felé hajlik. Es nem kell félnie, hogy árúja a nyakán marad a mai kitűnő exportlehetőségek mellett.

— Mik a kilátások a közeljövőre nézve?

— Sejtelmünk sincs róla. Néhány nappal ezelőtt még habozás nélkül azt választottam volna erre a kérdésre, hogy további emelkedés várható. De ez a mostani olcsóbbodás, bármily lényegtelen is, érthetően zavarba hozza az embert. Valószínűnek tartom, hogy ismét felfelé menő tendencia fog mutatkozni, de ez igazán csak egyéni vélemény.

JÓ TANÁCS.

Az asszony rémülten telefonál az urának:

— Képzeld, a Lacika kiitta a töltőtollból a tintát. Mit csináljak?

— Irti ceruzával.

Az adóalapból levonható az alkalmazottak élet- és balesetbiztosítási díjai

A központi pénzügyi bizottság egyik legutóbbi határozata kimondja, hogy a fizetések megadóztatásánál az adóalapból le lehet vonni 10 százalékos életbiztosítási díjat, az összes magánalkalmazottaknál, tekintet nélkül arra, hogy az illető tisztviselő-e, vagy munkás.

A határozat indoklása hivatkozik az adótörvény 46-ik szakaszának C.) bekezdésére, amelynek értelmében a fizetésből származó bruttó jövedelemből 10 százalékos le lehet vonni azokra az átutalásokra és fizetésekre, amelyeket az alkalmazott számlájára, bizonyos nyugdíj biztosítás, élet- vagy baleset biztosítás céljaira eszközöltek. Vita merült fel abban a tekintetben, hogy a 10 százalékos kvóta csak a nyugdíjbiztosításra vonatkozik-e vagy pedig az élet- vagy baleset biztosításokra is, amelyeknek kvótáját a törvény nem állapította meg? A központi bizottság most kimondotta, hogy a 10 százalékos kvóta az utóbbiakra is vonatkozik és ezért ennek levonása az élet- és baleset biztosításoknál is megengedhető.

CSALÁDI TRAGEDIA.

Szegény Mandula beszélte a kávéházban:

— Egy hete, csinos új szobalányunk van. Tegnap, ahogy haza megyek, abban a hiszemben, hogy a sötét előszobában a szobalány nyitott ajtót, alaposan cuppantottam a szájára. Ahogy kibonakostunk, megszólalt és én rémülten ismertem föl benne a feleségem hangját.

— Ne mondd... és mit mondott?

— Azt mondta: „Most nem szabad, Pali, minden percben betoppantani az uram”.

A bizományi szerződések bélyegzése.

A bizományi szerződésekről szóló törvény 27-ik szakasza a bizományi szerződés alapján kibocsátott számlák és avizók bélyegmentességét megszüntetve úgy intézkedik, hogy ezeket az iratokat a bélyegtörvény szerint kell bélyegezni. A bizományi szerződések 0.75 százalékos, vagy 1.50 százalékos (ha a szerződés egy évnél hosszabb időre szól) illetékeit a felek által a szerződésben meghatározott árúhitel után kell kivetni és nem a bizományi szerződés folyamata alatt átadott bizományi áruk értéke után.

CSIBE

Írta: MORICE ZSIGMOND.

A papa, elkeseredésében, hogy az élet ennyire komisz, hogy a fehérfejeket leállítja a gyárban s eleresztik a fenébe s a helyükre vöröspofájú fiatalokat dugnak be, szombat este nem ette meg a hideg krumplit vacsorára, hanem azt mondta, hogy mennek a Vak Macskába.

A mama sem tiltakozott ellene. Ha már ugyis itt a végveszedelem, minden mindegy. Magukkal vitték Icut s elvitték a lakókislányt is, a Csibét, de előre megmondta a mama neki, hogy mindenki a maga terhére esik. Ez azt jelentette, hogy mivel Csibének, már csak így hívták, pedig Rózsika volt az igazi neve, három hónapja semmi keresete nincs, fel fogják írni a noteszba a fogyasztását busásan.

Csibe nem bánta, neki már mindegy. Abban a noteszban már annyi van felírva, hogy akár több, akár kevesebb.

Meg is vacsoráztak szépen. Négyen ettek két adag gulyást és megittak hozzá két liter bort, de azt a papa csak egyedül. Ejfőre be is rugott alaposan. Keserűségében sokat szónokolt a fehérfejek tragédiájáról. Hogy ő fiatal, mert tizenkétéves kislánya van. A vendéglő közönsége igen jól mulatott a szónoklásán s igazat adott neki.

Ejfélikor Csibének gavallérja akadt egy kocsi-féle ur, aki cukrot és virágot küldött az asztalra. A mama a cukrot zsebre tette, részben megetette Icut, a virágot pedig Csibe lesöpörte az asztalról. Hogy a molesztáló kocsiól szabaduljon, a kis Icut hazavitt, de a mama visszaparancsolta, hogy csak jöjjön vissza a gondoskodó a számláról. A mama

TÁJÉKOZTATÓ A KÖMÜVES-ÉS ÁCSMESTEREK MŰKÖDÉSI JOGÁRÓL

Minthogy a szakmai képzésről és a mesterségek gyakorlásáról szóló és a Monitorul Oficial 1936. ápr. 30-iki számában megjelent törvény 108. szakasza csak azt mondja ki, hogy mesterséget csak az űzhet, aki mesterigazolvánnyal rendelkezik, míg a munkajogot nem szabályozza, ezért az építőmesterek, kőműves- és ácsmesterek között nagy a bizonytalanság a működési jogkörükkel illetőleg.

E bizonytalanság eloszlátása érdekében szükségesnek látja az Oradea-nagyvárad „Építőiparosok Szövetsége” elnöksége, hogy az alábbiakban leközölje az Ipar- és Kereskedelmi Minisztériumnak e jogkörre vonatkozó rendeletét, szóról-szóra.

Az építőipar körébe tartozó 5-féle iparos kategória, u. m. építőmester, kőműves-mester, ácsmester, kis kőműves és kis ácsok ipari jogai — újabb rendelkezésekig — az alábbiakban szabályoztatnak:

a) Az építőmestereknek joguk van elvállalni és végrehajtani bármilyen építkezéseket, beleértve azon ipari munkákat is, amelyek ennek a szerves kiegészítő részét képezik.

b) Kőművesmestereknek joguk van elvállalni és végrehajtani földszintes házak és gazdasági épületek építését, beleértve azon ipari munkákat is, amelyek ennek szerves kiegészítő részét képezik, avval a feltétellel, hogy:

1.) a tűzfalak közötti távolság ne haladja tul a 15 métert,

2.) hogy az alap legmélyebb pontjától az ereszk a magasság ne haladja tul a 6 métert,

3.) hogy az épület belsejében egy férőhelyiségnek se legyen a mennyezetet tartó falak között 6 méternél nagyobb nyílása.

Azoknál az épületeknél, amelyek a fenti méreteket tul haladják, a kőműves mesterek csakis a föld — kőműves — és elhelyező munkákat végezhetnek és ezeket is csak építőmester vezetésével.

c) Ácsmestereknek joguk van elvállalni és végrehajtani faházakat (beleértve a favázas házakat is,) valamint az összes ezt kiegészítő ipari munkákat, a jelen rendelet b.) pontja alatt megállapított méreteken belül és továbbá bármiféle ácsmunkákat.

d) Kis kőművesek végezhetnek mindenféle javítási és karbantartási munkákat, amik az épület szerkezetét nem érintik és amikhez nem szükséges a földszintesnél nagyobb állványozás. Ezen kívül községek területén, az ácsmunka kivételével, elvégezhetnek minden kő-

műves és ipari-munkákat, az olyan egyszerű, földszintes házaknál, amik alatt nincs pince, amikbe legtöbb 2 szoba, konyha van, amiknek a tűzfalai egy és ugyanazon egyenes vonalban van és amiknek a külső egymástól való homlokzati távolsága nem haladja tul a 6 métert.

e) Kis ácsoknak joguk van végezni, padlók, (padozatok) kerítések, ólak, kapuk és szabadjók készítését; míg az épületeknél, azokat a szakmájukhoz tartozó javítási (karbantartási) munkákat, amelyek nem érintik az épület szerkezetét és mikhez nem szükséges a földszintesnél magasabb állványozás.

Joguk van még — a községek területén — azon földszintes házak ácsmunkáinak elvégzésére, amiknek felépítése a kis kőművesek jogkörébe tartozik.

f) Azon vidéken, ahol szokásos az egyforma házak építése, kis kőműves mesterek elvégezhetik ezt még abban az esetben is, ha ezek különböznek a jelen rendelet d) illetve b) pontjában meghatározott egyszerű háztól.

g) Mindegyik kategória elvégezheti a hatastörébe tartozó építkezések lebontását is.

Altalában, épületek építését, csak azok az iparosok végezhetik, akiknek ezt a jogát a jelen rendelet elismeri.

Kivételt képeznek: azok a magán, vagy jogi személyek és közhatóságok, akik sajátmaguk, saját vállalatukban végeznek ilyen munkákat, de csakis azzal a feltétellel, hogy a munkák vezetésére alkalmazott állandó személyzettel rendelkezzen a fent mutatott minimális képzettséggel.

h) Ha egy építőmester, kőművesmester, ácsmester, kis kőműves vagy kis ács, az elvállalt munkája befejezése előtt meghal, akkor ennek özvegye vagy leszármazottai csakis abban az esetben fejezhetik be a munkát, ha e célból alkalmaznak egy képesítéssel és iparral rendelkező munkavezetőt.

Jelen rendelet a Monitorul Oficialban való megjelenésével egyidejűleg lép életbe, mely időponttól kezdve rendelkezései, visszavonják a 34.978—1927 és 57.199—1927 számú rendeletek rendelkezéseit.

A fenti rendelkezés 1932 július 29-én 38 ezer 955 számmal lépett életbe.

GYANAKVAS.

— Meg fogsz lepdni, ha bemutatom a menyasszonyomat: három grácia egy személyben.

— Ne mondd! Olyan kövér?

sose volt ilyen elkeseredett Csibe ellen, akivel hiába hivatta magát mamának s az urát papának, most semmi anyai érzés nem volt benne s kézzelfoghatóan követelte, hogy szerezzen már valakit, aki a számlát letörleszti. Hogy hogy szerezze és kit, azt rábízta, de nagyon vészjósló volt az utasítás.

Már záróra közeledett, mikor a papa úgy el erőltenedett, hogy haza kellett vinni. A mama ekkor is tiltakozott, hogy Csibe segítsen. Egyrészt azért, hogy a papa a részegség ürügye alatt az utón ne ölgesse meg a kislányt, másrészt, hogyha egyedül van, könnyebben tud a számláról gondoskodni.

Csibe tehát ottmaradt és egyedül bánatoskodott. Ugy gondolta, egy kicsit marad, aztán szépen hazamegy. Últ az asztalnál, odajött a hosszú pincér, az Adolf s beszélgetés ürügye alatt összetöltötte a poharakban maradt bort, mert a nők nem ittak, s titokban, loppal felhajtotta. Vigyáznia kellett, mert a gazda nem szereti, ha a pincér iszik.

Csibe fázós volt, fáradt és álmos. Hideg volt az étteremben s ő kivágott ruhában volt, az egyetlen ruhájában, amit maga varrt és nyolc pengő hetven fillérbe került összesen. A régi lódenkabátot nem akarta felvenni, mert azt a mama már nagyon elnyűtte s így adta el neki jó áron, s felírta a jó árat a noteszba. A szegénység glóriája lebegett a kis Csibe feje fölött, magános fiatal lány, aki egyedül viraszt, mint valami temetésen. A kocsiat, szerencsés-jére, mire visszajött, már kidobták, mert részeg volt és garázda, így senki sem érdeklődött iránta.

Ebben a pillanatban belépett a vendéglőbe egy idegen fiatalember. A fiatalember egészen idegen volt, első pillantásra látszott, hogy nem tartozik ebbe a világra. Már volt vendég minden asztalnál, én

pen most folyt a fizetés, a fiatalember körülnézett s szó nélkül leült a Csibe asztalához, mert itt volt a legtöbb hely. Mindenki megbámulta s a nők irigyelték a lányt, hogy ilyen helyes fiatalember ül az asztalához.

Csibe azonban fel akart állni s elmenni, mert úgy gondolta, hogy ha tisztességesen akarja magát viselni, jó lesz ellőgni, de olyan fáradt volt a késő éjszakában, hogy csak gondolta s tovább ott maradt ülve.

— Három deci forrált bort, — mondta a fiatalember s odanézett a lányra, aki az asztal tulsó oldalán ült s oly távol volt, hogy a szokatlanság miatt bocsánatot se kért tőle, mikor leült. Nem akart ismerkedni. Nem azért jött, hogy kalandot keressen. A Gellértből szökött meg, mert éppen torkig volt a társasággal. Zúlleni akart, egye meg a fene a világot. Ugy gondolta, gorombának kell lennie, ha itt meg akar állni a maga lábán. De most odanézett a lányra s a szemük találkozott. Nagyon meg volt lepve. A lány szemében azt látta, hogy ez a külvárosi kocsmatündér attól fél, hogy megszólítja. Egyszerűen félelem volt a szemében s a magatartásában, erre megszólította:

— Megengedi, hogy lerámoltassam az asztalt?

Csibe felduzzasztotta a száját s nézett rá. Nem volt sértő a nézése, inkább félős volt és önértékes. Mi közöm hozzád, mondta a szeme s hogy mersz engem észrevenni.

— Hát az anyja szemet! ha maga jobban szeret! — mondta.

A fiu elkezdett nevetni, de csak a szemével. És csak nézte, nézte a lányt. „Az anyja szemet” ez mi? Ez ki?

Augusztus 31-ig kötelesek cégeiket bejegyeztetni a mézárások

A Cluj-kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a munkügyi minisztérium 121.124 számú 1937. március 18-iki rendelete értelmében: Az iparosság előkészítésére és gyakorlására szóló törvény rendelkezéseinek értelmében mézárások elnevezés alatt értendők a vágóhidon dolgozó mézárások, tekintet nélkül a munkára, amit végeznek, valamint a kicsinyben kereskedő mézárások fizetett alkalmazottai. Ezen rendelkezés értelmében a mézárások tulajdonosai kereskedőknek tekintendők és így alá vannak vetve a Cégjegyzési Törvény előírásainak, melynek következtében köteleztetnek arra, hogy cégeiket a Cégjegyzési Hivatalba bejegyeztessék. Felhívjuk ezért az összes, be nem jegyzett cégi mézárásokat, hogy alkalmazkodjanak a Cégjegyzési Törvény előírásaihoz. Határidő 1937. augusztus 31. Mindazokat, akik ezen időpontig nem alkalmazkodnak a rendelethez, kihágás miatt átadjuk a bíróságnak. — A Cluj-kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara.

KÖLTÉSZET ÉS VALÓSÁG.

Döcög és Pöcög találkoznak a kávéházban és Döcög megkérdi:

— Mi a te fiad?

— Költő.

— Mi az, hogy költő?

— Költő az, aki rimeket ír. Mint például ez:

Hallod-e már,

Te vagy egy számr.

Pöcög megütközve kérdi:

— En egy számr vagyok?

— Ez nem igaz, de ez egy rim.

— Az is valami? Ilyet én is tudok.

— Na halljuk.

— Hát idefigyelj:

Hallod-e már,

Megcsal a feleség!

Döcög felkiált:

— Hohó, ez nem rim!

— Nem rim, — nevet Pöcög, — de igen.

BÍRÓ ELŐTT.

— Vádolt, maga a panaszost több személy jelenlétében trotlinak nevezte.

— Ez igaz, tekintetes törvényszék, de csupa olyan személy volt jelen, akik őt már úgyis jól ismerték...

Intett a pincérnek, aki sietve odakaszált imbolygó lábain. Megszagolta a pénzt s oly előzékeny lett, mint egy diplomata, aki az államot képviseli.

A fiatalember titokban egy ötpengős érmét nyújtott át neki, amitől az Adolf szinte megrémült. Gyorsan lerámolta az asztalt. A poharakba beledugta az ujját és tisztult, de megsugta:

— Már forralják.

A fiatalember intett, hogy menjen már, aztán mogorva arccal leste a lányt.

Szívesen adott volna bármilyen pénzt, ha valaki felvilágosítja, ki lehet ez a kis durcás. Mért ül itt meztelenül ebben a késő éjjeli órában? Mit vár?... Akárhát?... Valahonnan vidékről szakadt ide? hogy olyan közvetlen és édes a hangja: „az anyja szemit.” A falu kirepített egy kis madarat s ez most a tél kezdetén fészket keres?

— Maga vidéki?

A lány fölényesen:

— Hogy gondolja? Pesti vagyok.

Ugy. Pesti lány. Annál rosszabb. Már érezte a végzetet. Megkavarodott vele a vendéglő. Izsátság ütött ki a homlokán. Nem szabad az embernek kilépni a bűvös körből, ahova a sors beleültette. Mint a fát, Mi lenne, ha a plátán kihúzná a gyökereit a talajból és elindulna szerencsét próbálni: csak szerencsétlenség érheti...

Kivette az óráját és megnézte.

A lány lapos pillantással odanézett a mozdulatra:

— Fuchs? — kérdezte.

A fiu megütközve:

— Mi?

A lány felemelte mesitelen karját, milyen szép

karja van, átnyúlt s megérintette kis manikűröztelen ujjával az óráét.

— Fuchs, — mondta meggyőződéssel.

— Mi az, hogy fuchs?

— Arany. Nem tud magyarul?

A fiatalember meglepetve nézett az órára, aztán a lányra: tolvajnyelv. Szóval ez egy jasszlány. A szeretői betörök, falbontók, börtöntöltelék. Ezt kifogta. Jó lesz vigyázni. A lány el fogja lopni az óráját, a pénztárcáját. Hát, tudod mit, lopjad el.

De milyen fiatal, talán még huszéves sincs. Valami olcsó parfüm jön felőle, mintha a szél hozná az ibolya, vagy az orgona illatát. A szaga is a falura emlékeztet. Annyi jön be a távoli erdőkből a nagyvárosi perifériákra. Az agrár világából. Az olcsó parfümök ártatlanabbak, mint a belváros nagyszerű s exotikus keverékei.

A hosszú pincér hozta a forraltbort, kicsi, virágos cserépkorsóval s logó karjával csak úgy belopja az asztalra egy kis pohárral.

— Még egy poharat.

— Genis.

A fiatalember szeme most már egész szemtelenül ott maradt a leányon. Töltött a pohárba s feléje tette.

— Szabad?... iszik egy pohár meleg bort?

— Nem szoktam én olyat... Csip, az anyja szemit.

A fiatalember elkezd nyíltan nevetni. Izgalommal töltözik. Hogy lehet, hogy egy pesti leány ennyire otthoni, falusi izű? Vagy az ártatlanság ize ez?... És, hogy lehet, hogy egy jassz leány nem iszik bort?

Gondolkodott. Nem tudja megállapítani mit

Végleges Moţ Gheorghe, az Oradea-nagyvárad munkakamara iparostagozata elnökének lemondása

A hét folyamán az Oradea-nagyvárad Román Iparosok egyesületének vezetősége gyűlést tartott. A gyűlés meglehetősen szenvedélyes hangulatban folyt le. Moga Matei a Munkakamara elnöke ugyanis szövéttette, hogy a munkatársaival nem tud kellő harmóniában együttműködni, mert a legutóbbi közgyűlésen is támadásokban részesítették. Moga, aki a Munkakamaránál a Román Iparosok Egyesülete kiküldöttjének tekinti magát, felajánlotta az elnökségről való lemondását is, amit azonban a Román Iparosok Egyesülete nem fogadott el.

Ezzel szemben Moţ Gheorghe a Munkakamara iparostagozata elnökének lemondása — végleges. A Kamara vezetősége átiratban szólította fel Moţ-ot, hogy lemondását vonja vissza és foglalja el újra helyét. Moţ ugyancsak írásban válaszolt és közölte, hogy lemondása végleges. Egyben lemondott a kamarai tanácsosságról is.

Az iparostagozatot — az új elnök megválasztásáig Balog alelnök vezeti. Moţ Gheorghe helyére a tanácsba póttággént Pop Aurel cipészt hívják be.

Beszüntette működését a Satumare-szatzmári Unio vagongyár

A Satumare-szatzmári közgazdasági köröket már régen izgatja az a hír, mely szerint az Unio vagongyár üzemait az Astra-Romcolind Brasov-brassói telepér: költözteti át, ahol a Malaxa érdekltség kebelében összeolvadva, kezdi meg újra tevékenységét. A gyárigazgatóság először cáfolta ezeket a híreket, később hallgatólággosan tűrte, míg a múlt héten hivatalos formában nyilvánosságra hozta az elköltözés feletti határozatot. A vezetőség átiratot küldött a vármegyei prefektushoz és bejelentette, hogy az Unio vagongyár összes üzeme csütörtökön beszünteti a munkát és Satumare-Szatzmárról Brasov-Brassóba költözik.

Az Unio áthelyezésével óriási veszteség éri Satumare-Szatzmár közgazdasági életét. A város mintegy ezer lelket veszít, tekintve, hogy a gyár szakmunkásait részben Brasov-Brassóba, részben az Astragyár aradi telepére helyezte át. Az Unio vagongyár a nyersanyag nagy részét a Satumare-szatzmári piacon szerezte be s havonta több millió lejt forgalmazott. Ezeknek elvesztésével károsodás éri a várost és a megyét.

Gazdasági körök azonban biztosra veszik, hogy az üzleti számítás rövidesen megtalálja a lehetőséget arra, hogy az Unio helyén új üzem kezdje meg működését. Hír szerint a Casa Noastra pénzügyintézet bekapcsolásával cukorgyárat alapítanak az Unio telepén. Ha ez a hír valóra válik, messzeható következményeket von maga után. A gyár nyersanyagszükségletét a

vidéken szeretné beszerezni s a kiszívargott hírek szerint Ardeal-Erdély vidékét szemelték ki a cukorrépa termelésre, ahová kutató intézetet is állítanának.

Ezeket a híreket azonban fenntartással kell fogadni.

Adó alá esik az alkalmazottaknak folyósított első heti betegsegélyző.

Ismeretes, hogy az alkalmazott betegségének első hete alatt a munkaadó a javadalmaszt megfizetni tartozik. Felmerült az a kérdés, hogy ez fizetésnek tekintendő-e és jár-e ez után adó, akár abban az esetben, ha a fizetést maga a munkaadó adja, akár az e célra alkotott segély-alapból folyósítja. A központi adóügyi bizottság megállapította, hogy ezt a hozzájárulást minden körülmények között fizetésnek kell tekinteni és ezen az alapon megadóztatni, minthogy a munkásbiztosítás egységesítéséről szóló és a hivatalos lapban 1933. április 8-án megjelent törvény értelmében, az kifejezetten fizetésnek tekintendő.

HIABA MINDEN.

— 'A házasság olyan, mint a futball.

— Hogy-hogy?

— Az ember rugdalózik-rugdalózik, s végén mégiscsak bekerül a hálóba.

keres akkor itt ez a csudaleány. Mint egy apácanővendék. Mit nem termel a pesti éjszaka.

Elővette a cigarettadobozt. Kis kék doboz, két mint a nefelejcs. Ezt sem vette észre eddig, hogy a jövődeki csomagolás a nefelejcsre emlékeztet: extra.

A szoba lassan kiürül. A belső szobában a pincér már leoltja a villanyt. A fény tompább s hűvösebb.

— Nem dohányoz?

— De nem ám. Még az kellene.

Minden szóra jobban fel kell figyelni. Váratlan a hang, a szó, a modor. Ősi, egyéni, saját.

A lány egy picit enged. Kötelességének tartja, hogy kicsit szóljon. Nem lehet oly udvariatlan, hogy elutasítsa a közeledést:

— Egyszer megszijtam a cigarettát, fuj. Ugy köhögtem tőle.

Nevet, de megborzong. Két kis tenyerét ráteszi a két meztelen karjára. Valahonnan huzat jön. Lassan végigtapogatja ludbőrös karjait.

— Fázik?

A lány elmosolyodik, de elhalkul.

— Egy kicsit, — mondja csendesen. — Nem hoztam magammal felöltőt.

S odanéz a fogásra, ahol már semmi más kabát nem lóg, csak az övé, az elázott, elvászott rongy lóden. Rögtön el is kapja a szemét, rájött, hogy elárulta magát. De a fiatalember nem gyanakszik.

— Mért nem hozott? — kérdi részvétellel s hogy szóljon.

— Nem szép, kopott.

A fiatalember mosolyog. A lány hangja oly gyöngéd és üde, mint a gyöngyvirág csengése. Egy-

Nem kell kenyérbélyeg a magánosoknak sült kenyérre

A Cluj-kolozsvári tábla Sect. III. No. Fisc. 1074—12—1934. Dec. Fisc. 1270—1936 számú ítéletében kimondta, hogy a pékek csak az általuk forgalomba hozott kenyeret kötelesek kenyérbélyeggel (timbru agricol) ellátni. Az ítélet szerint a pékeknek bélyegragasztási kötelezettségük a magánosoknak sült kenyérnél nem áll fenn.

POMPAS GYEREK.

Mazzoláné hat éves kislával bemegy az üzletbe és vászonruhát vesz a gyerekeknek. Mielőtt kifizetné a ruhát, megkérdi a kereskedőt:

— De mondja, kérem, ez a vászonruha a mosdóban nem fog összemenni?

— Ez? A legprimább angol vászon. Manchesterben impregnálták, est nagyság moshatja éjjel-nappal, egy milliméterrel sem megy össze.

Két hét múlva Mazzoláné megjelenik a fiával a boltban. A nadrág két arasszal a gyerek térdje alatt van, a kabátujj a könyökéig ér. A kereskedő megpaskolja a gyerek arcát és Mazzoláné felé fordulva, ragyogó arccal mondja:

— Jó órában legyen mondván... ahogy ez a gyerek nő!

Nyolcvanmillió lei értékű építési munkálatra kötött szerződést a központi munkásbiztosító

A központi munkásbiztosító az ország különböző részeiben munkásbiztosító kórházak építési munkálataira 80 millió lei értékben kötött szerződést az alábbi építési vállalkozókkal:

G. M. Chirculescu mérnök, a bacăui kórház építésére 16.158.263 lei, Carlo Peddazzoli mérnök Bucureştii, Bul. Mihai Ghica-n felépítendő kórház építésére 29.099.735 lei. A. Stoinescu és T. Gallia mérnökök Bucureştiben felépítendő munkásbiztosító pénztárpalota felépítésére 9 millió 768.000 lei értékben, A Ioanovici mérnök Bucuresti, Str. Bucur-on épült kórház munkálatainak befejezésére 23.539.917 lei értékben kaptak megrendelést. Az építkezési munkálatokat az összes vállalkozóknak legkésőbb hat hónapon belül be kell fejezniük.

Arverést tüztek ki a timişoara-temesvári Iparos Székházra

Orpea Ioan iparkamarai elnök nyilatkozata.

A Timişoara-temesvári ipartestület megszüntetése óta a munkakamara állandóan arra törekszik, hogy az iparosok székházát a maga tulajdonába vegye át. Ezt az igényét arra alapítja, hogy az évek során az ipartestület négy és fél millió leit adott az iparosok székházának céljaira. Nemrég a munkakamara ezt a négy és fél millió leies követelést betábláztatta az iparosok székházára, ami ellen az iparosszékház-szövetkezet Capetianu Nicolae dr. ügyvéd útján felelőzést adott be, amelynek tárgyalását augusztus 20-ra tüzték ki. A munkakamara azonban nem érte be a betáblázással, hanem árverést is kért követelésének behajtásáig. Az árverést már augusztus 6-ra tüzték ki. A székház-szövetkezet ez ellen is felelőzött, azonban eddig a felelőzés tárgyalására még nem tüztek ki határnapot. Valószínű, hogy az árverés megtartását az augusztus 20-ra a betáblázás ellen benyújtott fellebbezés megtartásáig elhalasztják.

Az adótványok értelmében az adóhivatal által kitűzött árverés ellen csak úgy lehet halasztó hatállyal felelőzni, ha az egész tartozást bírói letétbe helyezik. Amennyiben harmadik személyről van szó, úgy a tartozás tíz százalékat. Ilyen körülmények között az iparos-szövetkezetnek 450.000 leit kell letétbe helyezni csak azért, hogy a kitűzött árverést elhalasztthassa.

Ezzel kapcsolatosan felkerestük Orpea Ioan dr. kereskedelmi és iparkamarai elnököt, aki egyben a székház elnöke is. Ezt válaszolta:

— Az Iparos Székház teljesen független és különálló intézmény, önálló jogi személyiséggel, amely soha semmilyen kapcsolatban nem állott az ipartestülettel. A munkakamarának tehát semmiképpen sincs igaza, ez a meggyőződésem. Álláspontunk érvényesítése céljából egyébként a törvényszékhez fordultunk és az ügyben a bírói fórum mondja ki a döntő szót.

Minden számlára két ezrelékes repülőbélyeg rovandó le

Az 1936. április 1-én életbelépett bélyeg-törvény módosítása úgy intézkedett, hogy a bélyeg-törvény 15-ik szakaszának 3-ik bekezdésében meghatározott munkamegrendelési, szállítási, élelmezési és fuvarozási szerződések után akár szóban, akár írásban jöttek azok létre, le kell róni az 1.40 százalékos okmánybélyeg. A repülőbélyeg-törvény szerint pedig az ilyen szerződések után még 1 ezrelékes repülőbélyeg is jár.

Az 1937. március 17-én életbelépett újabb módosítás azonban úgy intézkedik, hogy a magánfelek között létrejött szóbeli szerződések mentesek úgy az 1.40 százalékos okmánybélyeg, mint a 2 ezrelékes repülőbélyegek alól. A módosítás ebben a formájában azonban téves. A törvényhozó ugyanis a szóbeli szállítási szerződéseket nem a 2 ezrelékes számla repülőbélyegek alól kívánta mentesíteni, hanem csak az 1 ezrelékes szerződés repülőbélyegek alól.

A gyakorlatban több esetben a tévedést arra használták fel, hogy a 2 ezrelékes repülőbélyegek alól mentességet kiterjesztették a számlákra.

Két ezrelékes repülőbélyeg u. i. csak számlák után jár és miután a törvény tévesen 2 ezrelékes repülőbélyeg említ, némelyek úgy okoskodtak, hogy a szállítási szerződések alapján kiállított számlákra sem kell leróni a 2 ezrelékes repülő számlabélyegeket. A tévedés teljesen nyilvánvaló, mert a törvény nem a 2 ezrelékes számlarepülőbélyeg engedte el, hanem az egyezrelékes szerződési repülőbélyeg.

A tévedés következtében a pénzügyminiszter a Repülőpénztárral egyetértésben most magyarázó rendeletet bocsátott ki, amelyben kifejezetten hangsúlyozza, hogy a szóval létrejött szállítási szerződések mentesek az 1.40 százalékos okmánybélyegek és az egyezrelékes repülőbélyegek alól, azonban a szerződések alapján kiállított számlákra le kell róni úgy a 2 ezrelékes számla okmánybélyegeket, mint a 2 ezrelékes számla repülőbélyegeket is.

Felhívjuk olvasóink figyelmét erre az intézkedésre, mert Bucureştiből érkező hírek szerint tömegesen vettek fel kihágási jegyzőkönyveket a törvény tévedése alapján hibásan bélyegzett számlák miatt.

re jobban tetszik neki. A naivsága is, hogy kibeszéli a kopott kabát titkát.

Hirtelen elszánja magát. A Vak Macskában van. Itt más az illemkódex, mint a Gellértben. Attila a középszekrére a jobbtényerét réteszi a lány mezitelen karjára.

Pillanatok múlva szól:

— Maga meg van fagyva.

A lány egyáltalán nem mozdul meg, a hangja sem. Egyszerűen mondja:

— Jó meleg... A keze

A fiu otthagya a tenyerét a lány karján.

Igy ülnek pillanatokig. Akkor a lány azt mondja:

— Ugy ülünk, mint az iskolában.

— Maga járt iskolába?

— Hogyne. Mit képzelsz?

— Mennyit?

— Négy polgári és három tanítóképző.

A fiatalember megdöbben. Elámul s elveszi a kezét a lány karjáról.

— Maga ilyen művelt lány?... Borzasztó.

— Mi?

— Hogy egy ilyen iskolázott lánynak... egy órákor, éjjel után... itt kell ülni...

— Maga is itt ül. Pedig magának nem muszáj.

— És magának muszáj?

— Azt hiszi, mulatságból vagyok itt?

A fiatalember kicsit visszahúzózik. Igen, az ember elfogadja, hogy ez is van, az is van, minden van s ami van, az természetes, annak úgy kell lenni... És mégis... Ha az élet elront valamit, amit szépen tervezett, de nagyuri közömosséggel kiejtett a tenyeréből, a sárba, — azt az ember fél, rést, áttal, úgy vanni kére, mintha a vitrinben csó-

dálna... Gyanus is. Hazudik. Hazug dög, Dögöcske. Nem tehet róla, ez az élete, ez a fegyvere.

— És... melyik képezdebe járt?... A csalógány-uccaiba?

A lány felnevet.

— Csalógány... — újra nevet. — A csalógány az pacsirta, nem?

A fiu már tudja, hogy nem járt képezdebe. Pedig milyen édes intelligens arcocskája van.

— Mi a maga papája?

— Meghalt. Ötéves voltam, mikor meghalt.

— Mi volt?

A lány mond valamit. Nem értani. Ugy hangzik, mint az, hogy erdőfelügyelő.

— Hol van Pesten erdő?

— Miféle erdő?

— Ahol felügyelő volt.

— Az anyja szemet. Rendőrfelügyelő.

— És a mamája?

— Az is meghalt. Tizenkétéves voltam, mikor meghalt. Tanítónő volt.

A vendéglő már teljesen üres. Egyetlen vendég sincs. A pincér rakja fel a székeket az asztalra.

A fiu elszánja magát:

— Hova lehet magával menni?

— Minek?

— Azt maga jobban tudja mint én.

Ezzel a köpeny felét ráborítja a lányra, akit egészen betakar a bő lebernyeggel. A lány bebuvík. Melegbe vágyik. Semmi másra nem gondol, de megmelegedni jó. Meglátja, hogy a fiatalember frakkban van.

— Maga pincér?

— Nem. Látja, hogy fehér nyakkendőm van.

— En az embereknek nem a nyakára vagyok kíváncsi.

— Hát?

— Erre... — s megkopogtatja a kemény ingmellett a baloldalon.

A fiu kéjes borzongást érez, lelki borzongást. Ilyen egyszerű lány s ily finoman kívágyja magát.

— Nem fél a rendőrtől? — kérdi a kislányt, aki ott buvík a mellén, mint egy fázós kis madár.

— Minek féljek én a rendőrtől? Nem bántanak azok engem.

— Ne beszélj te kis hazug. Szemtelen kis hazug. Kis hazug majom.

A lány felnéz rá:

— Mit hazudtam én magának? En még nem is hazudtam... Füllenteni szoktam, de akkor elpirulok.

— Nem láttam, hogy elpirultál volna, mikor azt mondtad, hogy tanítóképzőbe jártál.

— Hát mibe?

A fiu úgy érzi, újra meg van fogva. Csak ugyan hát akkor mibe?

— Mit tanultál ott? Pedagógiát?

— Az anyja szemet... — s nevet kicsit és bejebb buvík a melegbe. — Miket kérd.

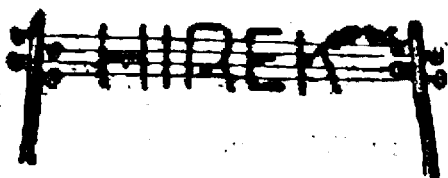
— No jó. Jártál. Mit tanultál?

— Történelmet.

— Brávo. És mit tanultál a történelemből?

— Első Jóska, második Jóska, Mária Terézia, kalapos király Mikor azt tanultuk, majd meghaltam a nevetéstől. Mindig csak kalapha járt, koronába sose akart járni.

A fiu nevet. Kimondhatatlan édeség van ebben a Vak Macska tündérban.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadói hivatal — Redaction und Administration:
Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon.
Strada Brătianu 18.
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves kötéseknél árengedmény.

— **Ellenőrzik az adókvetéseket.** Az idei adókvetések során az iparosok, kereskedők és szabadfoglalkozásuk adóját becslés útján állapították meg és az adóalap megállapítására felbecsült forgalomösszeget számos esetben ötlet-szerűen, kellő bizonyítékok nélkül emelték fel. Tekintve, hogy emiatt feltűnően sok a fellebbezés, a pénzügyminiszter elrendelte, hogy ilyen kvetésekről készítsenek táblázatokat az egyes pénzügyigazgatóságok.

PROGRAM.

Ömlőssága, a híres pesti bankember Gasteinba készül. Valaki megkérdi tőle:

— Méltóságos ur, miért megy Gasteinba?
— Asért — feleli ömlőssága —, hogyha hazajőök, a munka élvezet legyen és az élvezet ne legyen munka.

— **MUNKATABORBAN FOGLALKOZTATJAK ARAD SZEGÉNYEIT.** Illetékes helyen felmerült az a figyelemreméltó terv, hogy Aradon a város és társadalom által eltartott szegényeket munkatáborban helyezik el. Erre a célra igen alkalmasnak látszik a Gai-gáji görög keleti zárda épülete, ahol a városi szegénygondozó hivatal által nyilvántartott szegényeket és elesett embereket helyeznék el. A rendkívül érdekes terv szerint az egészséges embereket különböző módon foglalkoztatnák és az eladott disztárgyak, kefék, játékok jövedelmét is fenntartásukra fordítanák. A közeli napokban Magier Andrei dr. görög keleti püspököt bizottság keresi fel, amely ismerteti a tervet, egyben jóváhagyását kéri a zárdaépületnek ilyen célra való felhasználásához. Ha a terv megvalósul, akkor ez a munkatábor lenne az első az országban, amely a szegényeket, koldusokat, elesett embereket lakással, élelemmel, ruhával és minden más szükséges eszközzel ellátná, egyben lehetővé válna az is, hogy a várost végérvényesen megszabadítsák a kéregetőktől.

— **ÚJ ZÁRÓRARENDELKEZÉSEK.** Az aradi munkaügyi felügyelőségre a munkaügyi minisztériumtól a héten két rendelet érkezett, amely a zárórával kapcsolatos. A rendelet értelmében szeptember 30-ig bezárólag a mészáros- és hentesüzletek délután egy órától félnégyig és este nyolc órákor zárnak. A biztosítótársaságok munkaideje ez év szeptember 15-ig bezárólag reggel hét órától délután két óráig terjed. Délután tehát a biztosítótársaságok hivatalos órákat nem tartanak. A rendeletek betartásának ellenőrzésével a minisztérium a munkaügyi felügyelőséget bízta meg.

— **KISEBB FORGALOM, NAGYOBB HASZON...** Az elmúlt hónap a textil detailkereskedelem szempontjából kedvező volt, mert a tavalyi július hónappal szemben a forgalom átlag emelkedett. Ha azonban az eladott mennyiségeket vesszük tekintetbe, a forgalom valószínűleg az elmúlt év hasonló időszakában elért eredmény mögött maradt. Emelkedés egyelőre a gyapjucikkokban vehető észre és az átlagban 10 százalékot tesz ki. A gyárak az áremelkedést a nyersanyag drágulásával indokolják. Műselyemárakban, különösen a sima áruban (crepe de chine) az utolsó két hónapban olcsóbbodás állott be, ami idényszerű jelenség, de a szakértők azt hiszik, hogy az őszi szezon kezdete felé az árak újból emelkednek majd. Egyelőre méterenként 1—3 leies emelkedést várnak. A gyapjucikkokban az árak már néhány hónap óta nem változtak.

EMLEKTÁBLA.

Bernard Tristan egy divatos íróval sétál Párisban, akinek a szerénység egyáltalában nem volt főerénye. Mikor ahhoz a házhoz értek, amelyikben Huysmans lakott, az író az emléktáblára mutatott s félig kemolyan, félig tréfából megkérdezte:

— S vajjon mit fognak írni az én ajtóim fölé, ha meghalok?

— „Butorozott szoba kiadó” — mormogta Bernard a szakállába.

Eladó kombinált vastagság- és egyengető gyalugép 60 cm. széles, Freser gép, lyukfurógép körfűrészsel kombinált, gatterek, több félstabil gőzgép, szalagfűrészek

Valamennyi gép golyóscsapággal, kifogástalan karban.

„LIGNUM” Arad,
Str. Goldis. — Telefon 16-32

MUSZAKI HIR.

A Budapesten megjelenő „Ojság” című előkelő folyóirattól vettük át az alábbi érdekes műszaki újdonságot:

A winnipegi szabadalmi hivatalnál legutóbb ezeket az új találmányokat jelentették be: Zseblámpával és gázpisztollyal kombinált fogkefe; csavaros íron nagyothallók részére; eljárás családi vita hevében előforduló sérülések fertőtlenítésére; mellényzsebben hordható, bokavédővel és halottkémiai bizonyítvánnyal felszerelt műtőasztal.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Haláleset Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Haláleset Segélyző csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. csoportban Sot. sen. Matei F. Kiss Mátyásné 912, väd. lui Daniil Rutkai Dánielné 913, sot. lui Maria Ferenczi Mária 914.

In Grupa II. csoportban Iuliana Kollati Julian-
na 994 számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. csoportban 996. Iosif Kotilla József, 997. Iulia Kollati Julia, 998. Gheorghe Hengan György.

In Grupa B. csoportban 985 Iulia Kollati Julia.

Tipografia „HIRLAP” Arad.

— Ki volt az az első Jóska?
— Mária Teréziának a fia.
— Nem, az a második Jóska volt.
— Igen. Első Jóska volt az apja.
— Nem. Az harmadik Karcsi volt.
— Menjen már. Az nem is volt. Az Károly volt. Ne beszéljen. Mit ugrat.
— Tudod hova jártál te?... Dedóba.
— A busba.
— Az mi?
— Már látom, maga oda küldene.
A fiatalember nevet. Egészen átforrósodik a szíve. A lánynak hiányos a kulturája, de a hangja, a modora, a bátorsága, a szeme, a szája...
A lány kibontakozik.
— Már haza kell menni. Mondja a mama, hol van olyan soká az a disznó?
— Hát van mama?
— Csak úgy hívom. Ahol lakok.
— Rokon?
— Rokon.
— Vagy csak ismerős?
— Csak ismerős.
— Hát nem szoktál éccaka kimaradni?
— Csak nagyon ritkán.
A fiu elkomorul... Fáj.
— Hát ritkán mégis kimaradsz?
— Igen, hogy a mama ne gondolja, hogy nem akarok keresni. Mikor aztán hazamegyek, kérdi, hirtál pénz? Nem akart vinni senki.

A fiu nem tudja mit gondoljon. Most már egészen el van tévedve. Ártatlanság? Gyöngyszem a sárba a disznók orra előtt? Vagy mindennél nagyobb ravaszság? Borzalom ami fenyegeti. Elfúlhat torokkal kérdi:

— Ha valaki vinne, elmennél?
A kislány hallgat. Aztán ránéz. Megnézi. A szeme zavaros.
— Hányszor voltál már?
— Hol?
— Hotelban, férfiaknál, gyalázatos.
A lány nagy szemmel és csodálkozva szól:
— Én még nem voltam.
A fiu forrón megöleli. De a démon dolgozik:
— Akkor miből élsz?
— Most kapok hivaltat. Az állami ruhahásban varrónőnek.

A fiu komoran, tűnődve figyeli saját magát. Fuldokolva, de szárazon s halkan kérdi:

— Mondd, nem vagy beteg?
— Mibe volnék? Milyen beteg?
— Olyan beteg.
— Az mi?
— Hát...
A lány maga elé néz. Sok minden eszébe jut:
— Már hallottam olyat... Bizony, ha az életem sokat forogna, azt is megkaphatnám...
Eszébe jut, hogy a sofőrrel, aki udvarolt neki, azt hallotta, hogy rossz betegsége van, felnevet. Ugyan ne nevetessen már.

A fiu lélekzavakadva sugja:
— Most hova megyünk?
A lány nem mozdul. Hallgat. A fiu feszülten figyel.

— Hova?
— Az anyja szemet. én haza. És maga?
Ez jó. Már nem is lehetne jobb... De igaz. Mi van a betörökkel?... Ez egy jász lány... Talán nem met. a szeretője miatt...

— Haza? a szeretődhez?
— Miféle szerető?
— Mit tudom én. Valami betörő.
— Az anyja szemet.
S oly csodálkozás van az ártatlan szemeken, hogy el kell hinni.

— Itt lakom a Lágymányoson. Rodostó ucca 77, második emelet 7.

A fiu boldogan lélekzik fel. Rodostó ucca. Fogalma sincs merre van. Halkan, meggyőződéssel, nyugodtan mondja:

— Most haza adlak, ahol lakol... aztán majd egyszer... napvilágon... eljövök és megnézzük a dolgot... Otthon találak?

A lány hallgat. Vajjon mit fog mondani.

— Én mindig otthon vagyok. Nem szoktam csavarogni. Minek? Csak a cipő kopik.

A fiatalember feláll. Udvariassan, meghajolva vár, míg a lány kijön az asztal mögül.

— Az anyja szemet, a mama meg ezt itt hagyta. Nézze már ez a mamám, ez a rongy lódegy.

A fiatalember leakasztja s felsegíti a lány vállára. A legdrágább hermelint nem adhatná fel több odaadással és szívvél.

Aztán kimennek az éjszakába. Mind a ketten forró testtel. Zavart tűzben és néma lobogásban. Mind a ketten rémülten gondolnak a véletlenre, ami egy pillanatra összecsapta őket. Milyen jó lenne, ha mingyárt lebonyolíthatnák a nagy csodát. De hallgatnak. Egymást meg nem érintve, némán mennek a hideg, sáros, külvárosi pesti éjszakában. A köbbe, az ismeretlenbe...

A Vak Macska, a ház cimera, a fehér falon do rombolva kacsint utánuk.